

UDVARHELYMEGYE

SZABÁLYRENDELETEI.

1884.

SZÉKELY-UDVARHELY,
BECSEK DÁNIEL KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL.
1885.

I.

Törvényhatósági szabályrendelet, a bizottsági választói kerületek alakításáról.

1. §.

Az 1870. évi XLII. t.-cz. 19. és 20. §§. alapján Udvarhely-megye közönségének 104754 lakossa után 106 választandó bizottsági tag esik.

2. §.

Ezen 106 bizottsági tag megválasztása czéljából az idézett t.-cz. 25. és 26. § alapján és tekintettel az egyes községek földrajzi fekvésére, forgalmi irányára, valamint a köteles méltányosságra is 35 választó-kerület alakittatik, a következő táblázat szerint:

Folyószám	Választói főhely	A választó-kerületet alkotó községek	Az egyes községek lélek száma 1880. évi népszámlálás szerint	B. tagok száma
1	Sz.-Udvarhely	Székely-Udvarhely . .	5012	4
2	Sz.-Egyh.-Oláhfalu	Két-Oláhfalu . . .	3558	5
3	Zetelaka	Zetelaka	3167	5
		Máréfalva	1154	
		K.-Keménfalva . . .	508	
		Fenyéd	496	
4	Fenyéd	Bethlenfalva . . .	750	4

Folyószám	Választói főhely	A választó-kerületet alkotó községek	Az egyes községek lélek száma 1880. évi népszámlálás szerint	B. tagok száma
5	Tibód	Kadicsfalva Tibód Szt.-Király Fancsal	472 155 905 178	3
6	Szombatfalva	Úlke Szt.-Tamás Szombatfalva Lengyelfalva Farczád	516 172 957 508 539	3
7	Oroszhegy	Oroszhegy	2549	4
8	Bikafalva	Sükő Hodgya Bikafalva F.-Boldogasszonyfalva . Óczfalva Bögöz Agyagfalva Mátisfalva	258 432 383 278 237 963 749 316	3
9	Dobó	Dobó Vágás Béta	683 574 330	2
10	N.-Galambfalva	N.-Galambfalva . . . K.-Galambfalva . . . Magyarós Décsfalva Erked	1130 670 211 96 1264	2
11	Sz.-Keresztur (város)	Kereszturváros n. község Rugonfalva Kis-Kede	2775 671 189	

Folyószám	Választói főhely	A választó-kerületet alkotó községek	Az egyes községek lélek száma 1880. évi népszámlálás szerint	B. tagok száma
11	Sz.-Keresztur(város)	Nagy-Kede Bethfalva Fiatfalva	225 547 761	4
12	Ujszékely	Felek Szederjes A.-Boldogasszonyfalva. Ujszékely Szt.-Erzsébeth Csekefalva	497 547 675 902 1150 536	2
13	Kis-Solymos	Oláh-Hidegkut Magyar-Hidegkut Oláh-Andrásfalva , Kis-Solymos Szt.-Ábrahám Magyar-Andrásfalva Gagy	374 432 421 1050 704 186 546	2
14	Rava	Nagy-Solymos Magyar-Zsákod Rava Csőb Véczeke Bordos Székely-Szállás Szt.-Demeter Bözöd	962 735 686 369 813 549 237 736 1166	4
15	Kőrispatak	Bözöd-Ujfalu Kőrispatak Küsmőd Szolokma	665 1090 647 558	3
16	Siklód	Siklód	1369	2
17	Etéd	Etéd	1555	2

Folyószám	Választói főhely	A választó-kerületet alkotó községek	Az egyes községek lélek száma 1880. évi népszámlálás szerint	B. tagok száma
18	Farkaslaka	F.-Váralja Pálfalva Farkaslaka Bogárfalva Szentlélek Malomfalva	314 470 1112 299 500 704	4
19	Kobát-Demeterfalva	Kecset-Kisfalud Szt.-Mihály Két-Benczéd Kobát-Demeterfalva Csehétfalva Tarcsafalva Két-Kadács Alsó-Siménfalva Sz.-Miklós	623 374 292 490 423 317 427 871 164	5
20	Tordátfalva	Medesér Tordátfalva Martonos Énlaka	693 535 627 608	3
21	Korond	Korond	2931	5
22	Atyha	Atyha	1457	3
23	Felső-Sófalva	Felső-Sófalva	1761	3
24	Alsó-Sófalva	Alsó-Sófalva	1707	3
25	Parajd	Parajd	1966	2
	Derzs	Muzsna Bene Petek Derzs	986 825 703 1213	

Folyószám	Választói főhely	A választó-kerületet alkotó községek	Az egyes községek lélek száma 1880. évi népszámlálás szerint	B. tagok száma
26	Derzs	Kányád Jásfalva Miklósfalva Szt.-Iászló Abrahámfalva Sándorfalva Telekfalva Árvátfalva Patakfalva Lókod Kénos	398 94 259 184 127 162 355 149 424 191 329	2
27	Patakfalva	Homorod-Keményf. Abásfalva Szt.-Márton Recsenyéd Gyepes Remete	430 384 821 254 534 268	2
28	Szt.-Márton	Szt.-Pál Szt.-Péter Városfalva Jánosfalva Darócz Dálya Ége Bágy	607 206 469 330 1043 655 253 536	2
29	Városfalva	H.-Karácsonfalva Oklánd H.-Ulfalu Zsombor	962 791 360 1151	3
30	H.-Oklánd	Almás	1720	2
31	H.-Almás			

Folyszám	Választói főhely	A választó-kerületet alkotó községek	Az egyes községek lélek száma 1880. évi népszámlálás szerint	B. tagok száma
32	Lövété	Lövété	2579	3
33	Vargyas	Felső-Rákos Vargyas	1143 1630	2
34	Olosztelek	Füle Bardocz Száldobos Bibarczfalva Olosztelek	1320 789 650 719 728	4
45	M.-Hermány	Magyar-Hermány . . . Kis-Bacson	1116 597	2
Összesen.				106

II.

Szabályrendelet.

Udvarhelymegye törvényhatóságának országgyűlési képviselő választókerületekre való beosztásáról :

Választási kerület	Választási székhely	A választási kerületet alkotó községek	
		megnevezése	lélek száma 1880. évi népszámlálás szerint
I. Udvarhely városi kerület II. Oláhfalú városi kerület III. Udvarhelyi választó-kerület 44 községgel.	Sz.-Udvarhely	Székely-Udvarhely .	5012
	Szt.-E.-Oláhfalú	Sz.-E.- és K.-Oláhfalú	3558
III. Udvarhelyi választó-kerület 44 községgel.	Székely-Udvarhely.	Agyagfalva	749
		Atyha	1457
		Benczéd	292
		Béta	330
		Bikafalva	383
		Bogárfalva	299
		F.-Boldogasszonyfalva .	278
		Bögöz	963
		Csehétfalva	423
		Décsfalva	96
		Dobó	683
		Fancsal	178
		Farczád	539
		Farkaslaka	1112
		Fenyéd	496
		Hodgya	432
		Kadicsfalva	472

Választási kerület	Választási székhely	A választási kerületet alkotó községek	
		megnevezése	lélek száma 1880. évi népszámlálás szerint
III. Udvarhelyi választó-kerület 44 községgel.	Székely-Udvarhely.	Kecsetkisfalud	623
		K.-Keménfalva	508
		Kobát-Demeterfalva	490
		Korond	2931
		Lengyelfalva	508
		Magyarós	211
		Malomfalva	704
		Mátisfalva	316
		Máréfalva	1154
		Óczfalva	237
		Oroszhegy	2549
		Parajd	1966
		Pálfalva	470
		Alsó-Sófalva	1707
		Felső-Sófalva	1761
		Sükő	258
		Szent-Király	905
		Szent-Lélek	500
		Szent-Mihály	374
		Szent-Tamás	172
		Sombatfalva	957
		Tarcasfalva	317
		Tibód	155
		Bethlenfalva	750
		Ülke	516
		Vágás	574
		Zetelaka	3167
	Összesen :	35897	
IV. Kereszturi választó- kerület 44 községgel.	Székely-Keresztur	Magyar-Andrásfalva	186
		Oláh-Andrásfalva	421
		Bethfalva	547
		Alsó-Boldogasszonyfal.	675
		Bordos	549
		Bözöd	1166
		Bözöd-Ujfalu	665

Választási kerület	Választási székhely	A választási kerületet alkotó községek	
		megnevezése	lélek száma 880. évi népszámlálás szerint
IV. Kereszturi választó-kerület 44 községgel.	Székely-Keresztur.	Csekefalva	536
		Csöb	369
		Énlaka	608
		Etéd	1555
		Fiatfalva	761
		Magyar-Felek	497
		Gagy	546
		Magyar-Hidegkut	432
		Oláh-Hidegkut	374
		Kadács	427
		Kereszturváros n. község	2775
		Körispatak	1090
		Küsmöd	647
		Kis-Galambfalva	670
		Kis-Kede	189
		Kis-Sólymos	1050
		Martonos	627
		Medesér	693
		Nagy-Galambfalva	1130
		Nagy-Kede	225
		Nagy-Sólymos	962
		Rava	686
		Rugonfalva	671
		Alsó-Siménfalva	871
		Siklód	1369
		Szederjes	547
		Solokma	558
		Székely-Szállás	237
		Szent-Ábrahám	704
		Szent-Demeter	736
		Szent-Erzsébeth	1150
		Szent-Miklós	164
		Tordátfalva	535
		Ujszékely	902
		Vécze	813
		Firtos-Váralja	314
		Magya-Zsákodr	735
Összesen :			34524

Választási kerület	Választási székhely	A választási kerületet alkotó községek	
		megnevezése	lélek száma 1880. évi népszámlálás szerint
V. Oklándi választó-kerület 45 községgel.	O k l á n d.	Abásfalva	384
		Ábrahámfalva	127
		Homorod-Almás	1720
		Árvátfalva	149
		Kis-Bacson	597
		Bardocz	789
		Bágy	536
		Bene	825
		Bibarczfalva	719
		Darócz	1043
		Dálya	655
		Derzs	1213
		Erked	1264
		Ége	253
		Füle	1320
		Gyepes	534
		Magyar-Hermány	1116
		Kányád	398
		Karácsonfalva	962
		Homorod-Keményfalva	430
		Kénos	329
		Lókod	191
		Lövéte	2579
		Muzsna	986
		Oklánd	791
		Olosztelek	728
		Patakfalva	424
		Petek	703
		Felső-Rákos	1143
		Száldobos	650
		Recsenyéd	254

Választási kerület	Választási székhely	A választási kerületet alkotó községek	
		megnevezése	lélek száma 1880. évi népszámlálás szerint
V. Oklándi választó-kerület 45 községgel	O k l á n d	Remete	268
		Homorod-Szt.-Pál . .	607
		Homorod-Szt.-Péter .	206
		Homorod-Szt.-Márton .	821
		Homorod-Szt.-László .	184
		Sándorfalva	162
		Telekfalva	355
		Homorod-Ujfalu . .	360
		Jánosfalva	330
		Jásfalva	94
		Miklósfalva	259
		Vargyas	1630
		Városfalva	469
		Zsombor	1151
Összesen :		29321	

III.

Törvényhatósági szabályrendelet,

Udvarhelymegye közönségének szolgabirói járásokra osztásáról.

1. §.

Udvarhelymegye közönsége felosztatik három szolgabirói járásra.

A járások a következő elnevezéseket viselik, u. m. :

- a)* Udvarhelyi (székhely : Sz.-Udvarhely,
- b)* Kereszturi (székhely : Keresztur),
- c)* Homoródi (székhely : Oklánd).

2. §.

A megye közönségébe kebelezett községek beosztása az egyes szolgabirói járásokba a következőleg eszközöltetik :

Folyószám	A járás neve	A k ö z s é g	
		megnevezése	lélek száma 1880. évi népszámlálás szerint
1	Udvarhely járási szolgabírói hivatal. (Székhely: Székely-Udvarhely).	Agyagfalva	749
2		Atyha	1457
3		Árvátfalva	149
4		Bethlenfalva	750
5		Béta	330
6		Bikafalva	383
7		Bogárfalva	299
8		F.-Boldogasszonyfalva	278
9		Bögöz	963
10		Décsfalva	96
11		Dobó	683
12		Fancsal	178
13		Farczád	539
14		Farkaslaka	1112
15		Fenyéd	496
16		Hodgya	432
17		Kadicsfalva	472
18		Kecset-Kisfalud	623
19		Küküllő-Keményfalva	508
20		Korond	2931
21		Lengyelfalva	508
22		Magyarós	211
23		Malomfalva	704
24		Mátisfalva	316
25		Máréfalva	1154
26		Óczfalva	238
27		Szt.-Egyh.-Oláhfalva 2060	3558
28		Kápolnás-Oláhfalva 1498	
29		Oroszhegy	2549
30		Parajd	1966
31		Pálfalva	470
32		Patakfalva	424
33		Alsó-Sófalva	1707
34		Felső-Sófalva	1761
35		Sükő	258
36		Szent-Király	905

Folyószám	A járás neve	A község	
		megnevezése	lélek száma 1880. évi népszámlálás szerint
37	Udvarhely járási szolgál- bírói hivatal. (Székhely : Székely-Udvarhely).	Szent-Lélek	500
38		Szent-Tamás	172
39		Szombatfalva	957
40		Tibód	155
41		Ülke	516
42		Vágás	574
43		Zetelaka	3167
		Összesen :	35897
1	Keresztur járási szolgabírói hivatal. (Székhely : Székely-Keresztur).	Magyar-Andrásfalva	186
2		Oláh-Andrásfalva	421
3		Benczéd	292
4		Betfalva	547
5		Alsó-Boldogasszonyfalva	675
6		Bördös	549
7		Bözöd	1166
8		Bözöd-Ujfalu	665
9		Csehétfalva	423
10		Csekefalva	536
11		Csőb	369
12		Erked	1264
13		Etéd	1555
14		Énlaka	608
15		Magyar-Felek	497
16		Fiatfalva	761
17		Gagy	546
18		Magyar-Hidegkut	432
19		Oláh-Hidegkut	374
20		Kadács	427
21		Kereszturváros n. község	2775
22		Kobát-Demeterfalva	490
23		Kőrispatak	1090
24		Küsmőd	647
25		Kis-Galambfalva	670
26		Kis-Kede	189
27		Kis-Solymos	1050

Folyószám	A járás neve	A község	
		megnevezése	lélek száma 1880. évi népszámlálás szerint
28	Kereztur járási szolgabírói hivatal. (Székhely : Székely-Kereztur).	Martonos	627
29		Medesér	693
30		Nagy-Galambfalva	1130
31		Nagy-Kede	225
32		Nagy-Solymos	962
33		Rava	686
34		Rugonfalva	671
35		Alsó-Siménfalva	871
36		Siklód	1369
37		Szederjes	547
38		Szolokma	558
39		Székely-Szállás	237
40		Szent-Ábrahám	704
41		Szent-Demeter	736
42		Szent-Mihály	374
43		Szent-Miklós	164
44		Tarcsafalva	317
45		Tordátfalva	535
46		Ujszékely	902
47		Vécze	813
48		Firtos-Váralja	314
49		Magyar-Zsákod	735
50		Szent-Erzsébeth	1150
		Összesen :	34524
1	Homorod járási szolgabírói hivatal. (Székhely : Homorod-Oklánd).	Abásfalva	384
2		Ábrahámfalva	127
3		Homorod-Almás	1720
4		Kis-Baczon	597
5		Bardocz	789
6		Bágy	536
7		Bene	825
8		Bibarczfalva	719
9		Darócz	1043
10		Dálya	655
11		Derzs	1213

Folyószám	A járás neve	A község	
		megnevezése	lélek száma 1880. évi népszámlálás szerint
12	Homorod járási szolgabírói hivatal. (Székhely : Homorod-Oklánd).	Ége	253
13		Füle	1320
14		Gyepes	534
15		Magyar-Hermány	1116
16		Jánosfalva	330
17		Jásfalva	94
18		Kányád	398
19		Karácsonfalva	962
20		Homorod-Keményfalva	430
21		Kénos	329
22		Lókod	191
23		Lövete	2579
24		Miklósfalva	259
25		Muzsna	986
26		Oklánd	791
27		Olosztelek	728
28		Petek	703
29		Felső-Rákos	1143
30		Recsenyéd	254
31		Remete	268
32		Sándorfalva	162
33	Száldobos	650	
34	Szent-László	184	
35	Szent-Márton	821	
36	Homorod-Szent-Pál	607	
37	Szent-Péter	206	
38	Telekfalva	355	
39	Homorod-Ujfalu	360	
40	Vargyas	1630	
41	Városfalva	469	
42	Zsombor	1151	
		Összesen :	29321

3. §.

A járási szolgabírák, segéd-szolgabírák, járási orvosok, járási állatorvosok, közigazgatási joggyakornokok, irnokok, dijnokok és szolgák kötelesek járásaik székhelyén lakni; és a szolgabírák tartoznak az alispán utasítása szerint berendezendő irodát tartani.

IV.

Törvényhatósági szabályrendelet, **az udvarhelymegyei tisztkar, a segéd-, kezelő- és szolgál-** **személyzet létszámáról és fizetése mennyiségéről.**

I. FEJEZET.

A tisztkar-, a segéd-, kezelő- és szolgál-
személyzet létszámáról.

1. §.

Az udvarhelymegyei tisztkar áll: egy alispán, egy fő- és három aljegyző, egy árvaszéki elnök, egy tiszti ügyész, két árvaszéki ülnök, egy pénztárnok, egy ellenőr (a ki egyuttal alszámvevő), egy főszámvevő, egy alszámvevő, egy főorvos, egy levéltárnok, mint központi és három szolgabíró, három szolgabírói segéd, három járási orvos, három járási állatorvos és három közigazgatási joggyakornokból, mint kültisztviselők közül.

2. §.

A törvényhatósági tisztkar kiegészítéseül rendszeresítettnek még a következő segéd- és kezelő hivatali állomások:

A központon:

- a) egy iktatói,
- b) egy irodatiszti,
- c) három írnyi és négy díjnoki állomás.

A törvényhatóság külterületén :

Három szolgabírói irtóki állomás.

3. §.

A tisztikar mellé szükségelt szolgáló-személyzet létszáma következőleg állittatik meg:

A központon :

- a) négy hivatal-szolgáló,
- b) egy lovas szolgáló,
- c) egy közigazgatási börtönőr.

A törvényhatóság területén :

Három szolgabírói szolgáló.

II. FEJEZET.

A tisztviselők, segédek, kezelők és szolgálók fizetése s mellék járulékaikról, valamint a dologi kiadások és tartalékalapról.

4. §.

1. A központon.

1	Alispán 1800 frt fizetés, 300 frt utazási átalány,	
	300 frt szálláspénz	2400 frt.
1	Főjegyző 1400 frt fizetés, 200 frt szálláspénz . .	1600 „
I-ső	Aljegyző 900 frt „ 100 frt „ . . .	1000 „
II-ik	Aljegyző 800 frt „ 100 frt „ . . .	900 „
III-ik	Aljegyző 700 frt „ 100 frt „ . . .	800 „
1	Tisztügyész 1200 frt „ 200 frt „ . . .	1400 „
1	Árvaszéki elnök 1100 frt fizetés 200 frt szálláspénz .	1300 „
2	„ „ „ „ 800 frt „ 200 frt „ .	2000 „
1	Pénztárnok 800 frt fizetés, 200 frt „ .	1000 „
1	Ellenőr (alszámvető) 650 frt fizetés 100 „ .	750 „
1	Főszámvető 800 frt fizetés 100 frt „ .	900 „
1	Alszámvető 650 frt „ 100 frt „ .	750 „

1 Főorvos 700 frt fizetés, 100 frt utazási átalány . .	800 frt.
1 Levéltárnok 600 frt fizetés, természetbeni szállás, fűtés	600 „
1 Iktató 600 frt fizetés, 100 frt szálláspénz	700 „
1 Irodatiszt 600 frt fizetés, 100 frt „	700 „
3 Irnok à 500 frt fizetés, à 50 frt „	1650 „
4 Dijnok à 1 frt napidíjjal	1460 „
1 Hivatalszolga 200 frt fizetés, 50 ruházati átalány és természetbeni lakás fűtéssel . . ,	250 „
1 Hivatalszolga 200 frt fizetés, 50 frt ruházati átalány és 50 frt szálláspénz	300 „
2 Hivatalszolga à 150 frt fizetés, 50 frt ruházati átalány és 40 frt szálláspénz	480 „
1 Lovasszolga 200 frt fizetés, 110 frt lótartás, 50 frt ruhaátalány, 40 frt szálláspénz	400 „
1 Közigazgatási börtönőr 200 frt fizetés, 50 frt ruházati átalány, természetbeni lakás, fűtés	250 „

2. A törvényhatóság külterületén :

3 Szolgabíró à 900 frt fizetés 200 frt irodai átalány, 100 frt utazási átalány, 200 frt szálláspénz és 100 frt irodaszállás	4500 frt.
3 Segédszolgabíró à 700 frt fizetés, 100 frt szálláspénz	2400 „
3 Joggyakornok à 300 frt fizetés, 60 frt szálláspénz .	1080 „
3 Járási orvos à 500 frt „ 100 frt „ .	1800 „
3 Állatorvos à 500 frt „ 100 frt „ .	1800 „
3 Szolgabírói irnok à 400 frt fizetés, 50 frt szálláspénz	1350 „
3 Szolgabírói dijnok à 292 frt „	876 „
3 Szolgabírói szolga à 150 frt fizetés 50 frt ruhaátalány	600 „

3. Dologi kiadások.

Irodai átalány, utazási rabtartási átalány, épület fenntartás és előre nem látott költségek	3000 frt.
--	-----------

4. Tartalékalap.

Székház építés és javítás	704 frt.
-------------------------------------	----------

Törvényhatósági szabályrendelet,

I. F E J E Z E T.

A tisztikar, a segéd-, kezelő- és szolga-személyzet hatásköréről és a munka beosztásról és a napidíjak fokozatáról.

Első szakasz:

Központi tisztviselők, segédek, kezelők és szolgák.

A) A l i s p á n.

1. §.

Az alispánnak a kormány és törvényhatóság, a községek és a közigazgatás iránti jogait és kötelességeit a fennálló törvények jogérvényes ministeri rendeletek és törvényhatósági szabályrendeletek határozzák meg.

2. §.

Az alispán az előző §-ban foglalt jogából kifolyólag általa elintéztetett folyó ügyekről a törvényhatósági bizottságnak a rendes közgyűléseken általános és az 1870. évi 42. törvénycikk 58 §. d) pontja esetében pedig részletes jelentést tesz.

3. §.

A társ, s általában az országban jogérvényesen fennálló minden hatóság irányában köteles a törvényszerű megkereséseknek eleget tenni, s azokat, főképp pedig az országos statisztikai tanácsot, a bünfenyítő törvényszéket és vizsgálóbírókat, az adófelügyelőket és más pénzügy-

közegeket, a tanfelügyelőket, az egyházi és katonai hatóságokat hivatásaik teljesítésében, minden törvényes eszközökkel támogatni.

A külföldi hatóságokat illetőleg a létező nemzetközi szerződések szolgálnak irányadónakul.

Ilyenek nem létében a megkeresés teljesítése előtt a belügyminister határozott intézkedését köteles kikérni.

4. §.

A törvényhatósági önkormányzat körében alkotandó szabályrendeletek és hozandó határozatokat, illetőleg a végrehajtó hatalmat a közgyűlés által más tisztviselőknek adott egyenes megbízások eseteinek kivételével az alispán gyakorolván, hozzá a törvényhatósági bizottság határozatai kiadványok alakjában megküldetnek.

Az alispánnak viszonyát a törvényhatósági bizottsággal, illetőleg a törvényhatósággal szemben az 1870. évi XLII. t.-cz. és ezen szabályrendelet alapítja meg; ez okból e helyen, meg a következő kötelelességek emeltetnek ki:

a) Az alispánnak kiválólag köteleességében áll, a törvényhatóságra nézve szükséges és hasznos reformok létesítését kezdeményezni.

b) Az utmunka- és más középítkezésekre vonatkozólag ezenfelül köteles minden évben a tavaszi közgyűlésen az azon évben teljesítendő munkálatokból kellőleg részletezett műszaki tervrajzokkal és költség-előirányzatokkal, lehetőleg felszerelt munka-előirányzatot, költségvetést és végrehajtási szabálytervezetet szerkeszteni.

c) A törvényhatósági bizottság rendes ülésein, a közigazgatás ügyének a közelebbi közgyűlés óta lefolyt időszak alatti és az évi első rendes gyűlésen, a közelebb lefolyt időszak alatti állapotáról kimerítő jelentést terjeszteni a törvényhatósági bizottság elé, kijelölésével az egyik vagy másik ügyágban észlelhető hátramaradás akadályainak és elhárítási módozatainak.

Rendes évi jelentéseinek kimerítő tudósítást kell tartalmaznia a megye közigazgatási, közgazdasági és közmívelődési állapotáról.

5. §.

A közcsend és rendfenntartása netalán veszélyezett hivatali tekin-tély védelme s közigazgatási végrehajtások foganatosíthatása érdeké-

ben a fennálló törvények és szabályok korlátai között rendelkezik a törvényhatóság területén állomásozó csendőrség összes személyzetével.

6. §.

Közigazgatási bíráskodási jogot gyakorol általában mindazon ügyekben, a melyeket valamely országos törvény jogérvényes ministeri és törvényhatósági szabályrendelet hatáskörébe utasít.

7. §.

Határoz a közigazgatási hatóságok által kimért és jogerőre emelkedett büntetések végrehajtásának elhalasztása és átváltoztatása iránt beadott kérések felett, ha azt az illető törvény vagy szabályrendelet határozottan megengedi.

Az ilyen tárgyú kérvények felett az alispán az esetben határoz, ha azok felfolyamodás útján kerültek hatósága elé, vagy pedig különben is hatásköréhez tartoznak, minden más esetben azonban a büntetések foganatosításának elhalasztását és átváltoztatását kérő folyamodványok fölött a határozathozatal azon hatóságot illeti, melynek jogerejű határozata által a kérdésben forgó büntetés kiszabása végérvényesen megállapíttatott.

Az ilyenmü kedvezmények kieszközlését célzó beadványok mindig az első folyamodásu hatóságnál nyújtandók be, melynek feladata azokat, ha törvényes hatáskörét túl haladják, az illetékes hatósághoz indokolt előterjesztés kíséretében eljuttatni.

8. §.

Egyes esetekben indokolt kérés alapján a hivatalos cselekmény elvégzését a különben illetékes tisztviselő helyett más tisztviselőre ruházza át (delegál).

Az alispán e részbeni jogköre azonban csakis az 1870. évi 42 t.-cz. 58 §. k) pontja által volt korlátok közt mozoghat.

9. §.

A határozatai ellen emelt fellebbezéseket a tárgyiratokkal s a fogalom-iv másolatával felszerelve 8 nap alatt felterjeszti az illetékes felsőbb hatósághoz.

10. §.

Intézkedik a jogerőre emelkedett határozatok végrehajtása iránt s a 3 napnál hosszabb időtartamra ítélt foglyoknak a közigazgatási központi fogházba leendő felvételét elrendeli.

11. §.

A tisztikar, a segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzethezi viszonyából kifolyólag:

a) A jegyzőkönyvhez érkezett ügydarabokat áttanulmányozás, kivonatkészítése, véleményezés végett tekintettel az arányosságra a központi tisztviselők, mint szakelőadók között felosztja s az iktatót azoknak kézbesítésére utasítja;

b) Kötelező utasításokat ad a szolgabírói irodáknak mikénti elhelyezése s a szükséges irodai szerekkel való ellátása iránt s azokat megvizsgálja;

c) a segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzet működése körét irodai szabályrendeletek által megállapítja s intézkedéseinek szigorú megtartását ellenőrzi;

d) az ügykezelési, a levéltári és a kiadói könyveket s az egyes tisztviselők által a jelen szabályrendelet értelmében vezetendő jegyzékeket időnként megvizsgálja;

e) a tisztviselők, segédek, kezelők és szolgák részére indokolt kéréseik folytán 14 napig terjedhető szabadságot engedélyez, a hosszabb időre terjedő szabadságolások és az alispán szabadságra-bocsátása feletti határozat azonban a közgyűlést, annak együtt nem léteiben pedig a főispánt illeti meg;

f) a tisztviselők, segédek és kezelők nyugtáit az első alkalommal, a szolgák és más szegődöttekét pedig minden fizetés alkalmával ellenjegyzi.

12. §.

Az ügykezelés tekintetében:

a) Átvész a törvényhatósághoz, az alispánhoz és a főispánhoz és a főispán távollétében a közigazgatási bizottsághoz címzett minden hivatalos és magán iratokat, azokat áttekintés és beosztás után a

halasztást nem szenvedhető ügydaraboknál a „sürgős“ szónak kül-
laponi felírásával az ügykezelési jegyzőkönyvbe leendő bevezetés végett
átadja az iktatónak;

b) megvizsgálja és esetleg kiigazítja a jegyzők által szerkesztett
fogalmazványokat s egyszersmind azoknak leiratását elrendeli;

c) a tisztázott fogalmazványokat neve aláírásával ellátván, azok-
nak kiadása iránt intézkedik;

d) gondoskodik az irodai szükségletek és nyomtatvány beszerzé-
séről;

e) az alispán a hozzáérkett pénzeket az 1883. évi július 14-én
37,169 szám alatt kibocsátott belügyministeri rendelet szerint köte-
les kezelni és a házi pénztári hivatallal kezeltetni.

13. §.

A jelen szabályrendelet határozatai szigorú megtartásáért s általá-
ban a közigazgatás pontos és szabályszerű menetéért a törvényhatósági
és közigazgatási bizottságnak közvetlenül az alispán lévén felelős, az
általa a jelen szabályrendet és a fennálló gyakorlat értelmében az
egyres tisztviselők, segédek és kezelőknek teendő rendelkezések és meg-
bízások feltétlenül teljesítendők.

14. §.

Az alispán köteles évenként legalább egyszer a megye különböző
részeit beutazni, s ez alkalommal a közlekedési viszonyok miben-
állásáról, valamint a községi ügyek vezetéséről magának közvetlen
meggyőződést szerezni.

Ezen fölül köteles az alispán a megye különböző vidékein mind-
annyiszor személyesen megjelenni, a hányszor és hol azt a közigazgatás
érdeke szükségli.

B) J e g y z ő k.

15. §.

A jegyzők jogait és kötelességeit az országos törvények jogérvé-
nyes ministeri rendeletek és törvényhatósági szabályrendeletek hatá-
rozzák meg.

16. §.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek, a közigazgatási bizottságnak, az állandó választmánynak, továbbá a bíráló és fegyelmi választmánynak s a számonkérő széknek rendszerinti előadója és jegyzőkönyv-vezetője a főjegyző, a ki ha távol vagy teendői teljesítésében akadályozva van, az egyik aljegyző által helyettesítettik.

A főjegyzőt illeti továbbá az irodai ügykezelés és az irodai személyzet feletti felügyelet, ezen jogait azonban az alispánnal egyetértőleg gyakorolja.

17. §.

Az igazoló-választmány előadó- és jegyzőkönyv-vezető tisztét rendszerint az első aljegyző teljesíti.

Ezenkívül a közgyűlés által kiküldött állandó bizottságok vagy azok elnökeinek megkeresése folytán, kötelességében áll az alispánnak az aljegyzőket a bizottsági ülések jegyzőkönyvének vezetésére utasítani.

18. §.

A jegyzők általában kötelesek :

A nekik az iktató által a jelen szabályrendelet értelmében kézbesített ügydarabokra vonatkozólag az alispán utasítása szerint kiadványi terveket készíteni s az ügyiratokat további hivatalos eljárás végett az alispánnak azonnal visszaszolgáltatni.

A jegyzők a nekik beosztott ügydarabokról rendes előadói jegyzékeket vezetnek.

19. §.

Az alispántól nyert kiküldetésekből pontosan eljárnak s azoknak folyama és eredményéről véleményes jelentést, utazásaikról pedig uti-naplót terjesztenek elő.

20. §.

Az aljegyzők egyike a törvényhatósági árvaszéknél alkalmaztatik.

C) Tisztiügyész.

21. §.

A tisztiügyész teendői az országos törvényekben, jogérvényes ministeri rendeletekben és t. hatósági szabályrendeletekben vannak előírva, azonkívül mint a törvényhatóság jogtanácsosa véleményeket ad mindazon ügyekben, a melyeknél a jogi szempont dönt, indítványokat tesz fegyelmi ügyekben, s végzi mindazon teendőket, a melyeket a törvények reá ruháznak.

22. §.

A törvényhatóságot magánjogi ügyeiben és pereiben képviseli, fogalmazza a szerződéseket és más okiratokat, a törvényhatóság jogügyeiről rendes iktató-, kiadó-, mutató és perkönyvet vezet, saját levéltárát kezeli, véleményeit, indítványait és fogalmazványait letisztáztatja.

A perek megindítása és folytatása, vagy abbanahagyását illetőleg azonban köteles az alispántól előlegesen engedélyt eszközölni ki s az ítéletekről az alispánnak a kézbesítéstől számitandó 24 óra alatt jelentést tenni.

23. §.

A hatáskörébe sorozott ügyek folyamában késedelem által vagy más módon okozott károk és hátramaradásokért a törvényhatóságnak az általános polgári törvénykönyvben és a törvénykezési rendtartásban leirt esetekben és módozatok szerint felelős és teljes kártalanítással tartozik.

24. §.

A tiszti ügyész magán ügyvédi gyakorlatot egyáltalában nem folytathat.

D) Pénztárnok, ellenőr, fő- és alszámvevő.

25. §.

A pénztárnok, ellenőr és számvevők jogai és kötelességei a házipénztár részére kiadott ministeri és törvényhatósági rendszabályok és kezelési utasításokban vannak részletezve.

26. §.

A pénztárnok és ellenőr hivataluk elfoglalása előtt 3000, illetőleg 1500 frtnyi óvadék letételére vagy biztosítására köteleztetnek.

A biztosíték állhat készpénzből vagy az állam által óvadékképessé nyilvánított értékpapirokból, esetleg a pénztárnok és ellenőr saját vagy egy harmadik készfizető kezesként előállított egyén tulajdonát képező árvai biztosítékot nyújtó ingatlanra a törvényhatóság javára bekebelezett óvadék-okmányból.

Az óvadék-okmányok a megyei árvai pénztárnál helyezendők el. Az óvadék visszaszolgáltatása a megyei pénzkezelés és számvitelről szóló belügyministeri szabályrendelet 8 §. második bekezdésében érintett feltételek alatt eszközölhető.

27. §.

A főszámvevőnek, eltekintve a házipénztárhozi viszonyától, a mely az idevonatkozó ministeri és törvényhatósági utasítások által határoztatik meg, kiválólág kötelességében áll az alispán utalványainak nyilvántartása és a számviteli főkönyvbe való feljegyzése; továbbá a községi zárszámadások és költségvetési előirányzatok megvizsgálása, a melyekről a törvényhatóság állandó választmányához előzetesen véleményes jelentéseket terjeszt elő.

28. §.

A pénztárnok, ellenőr, fő- és alszámvevő kötelesek az 1883. évi július 14-én 37,169 szám alatt kibocsátott belügyministeri rendelettel előírt pénztári naplókat és könyveket kezelni.

Ezenkívül az ellenőr, mint alszámvevő, segédkezik a fő- és alszámvevőnek és teljesíti a házipénztári hivatalnál az iktatói, kiadói és levéltárnoki kötelességeket is.

Az alszámvevő teendőit a szükséghez képest, tekintettel az árvai számadások megvizsgálására, az alispán határozza meg.

29. §.

A pénztárnok az alispán kívánatára a pénztár állásáról naplókivonatot s esetleg részletes kimutatásokat készít.

30. §.

A házi pénztár kiadványait a pénztárnok aláírása és az ellenőr ellenjegyzése mellett elkülönített hivatalos pecsét alatt saját maga eszközli; a ministeriummal, a törvényhatósági bizottsággal s más hatóságokkal azonban az alispán közvetítésével érintkezik.

31. §.

A pénztárnok és ellenőr a pénzküldemények átvétele és elküldésével szintén a 27 §-ban idézett belügyministeri rendelet szerint jár el.

E) Főorvos.

32. §.

A főorvos a törvényhatósági közegészségügy állandó szakelőadója és teendőit az országos törvények, jogérvényes miniszteri rendeletek és törvényhatósági szabályrendeletek határozzák meg.

33. §.

A közigazgatási fogházban őrizett fegyenczeket hetenkint legalább egyszer s betegség esetén naponként meglátogatja és azokat díjtalanul gyógykezeli.

34. §.

Az ujonczállítás tekintetében végzi mindazon teendőket, a melyek a törvény és jogérvényes szabályrendeletek által előíratnak.

35. §.

Kezeli a kórházat, eszközli a betegek felvételét és gyógykezelését.

36. §.

A közegészségügy és törvényhatósági kórház állapotáról és viszonyairól az alispán kívánatára kimutatásokat és véleményes jelentéseket készít.

37. §.

A járási orvosok és állatorvosok által hozzá beküldendő statisztikai adatokat összeállítja s az ekkép szerkesztett törvényhatósági

közegészségügyi statisztikai táblázatot kimerítő jelentés mellett a alispánnak és a közigazgatási bizottságnak előterjeszti.

38. §.

Az általa intézett teendőkről és a kórházügyről elkülönített jegyzékeket vezet.

F) Levéltárnok.

39. §.

A levéltárnok örökös a törvényhatósági levéltár felett, s azt rendben tartja és kezeli, az ügyleti jegyzőkönyvhez érkezett iratokat az előadottakkal felszereli, az ellátott s már kiadványozott ügydarabokat átveszi, az ugyanazon tárgyra tartozókat iratjegyzék mellett egy csomagban összefoglalja, a levéltári sorkönyvbe bevezeti s illető helyére berendezi.

40. §.

A levéltár következő osztályzatok szerint rendeztetik :

I. Osztály: a törvényhatósági bizottság az állandó igazoló, bíráló, és központi választmányok, valamint a számonkérőszék, továbbá az egészségügyi, statisztikai, reáliskolai, község jegyzői szigorló, lótenyésztési bizottmány és az egyes esetekben kiküldött bizottságok iratai és jegyzőkönyvei;

II. Osztály: a katonai ügyekre s az ujoncz állításra tartozó iratok ;

III. Osztály: a középítkezéseket tárgyazó ügyiratok ;

IV. Osztály: az alispán által első- és másodhatóságilag elintéztetett ügyekre vonatkozó iratok ;

V. Osztály: vegyes tartalmu iratok ;

VI. Osztály: a közigazgatási bizottsági jegyzőkönyvek és irományok.

41. §.

A levéltárban kezelt ügydarabokból sorkönyv vezettetik, melybe az átvételkor a darab iktatói, osztályzati és folyószáma beiratik s ez utóbbi magára a darabra is feljegyeztetik.

42. §.

A levéltárban levő közokmányok az alispántól kinyert előleges engedély folytán a levéltárnok felügyelete mellett a szokásos hivatali órákban bárki által is megtekinthetők és lemásolhatók.

43. §.

Magánfelek az őket érdeklő ügydarabokat az alispánhoz tett bejelentés után levéltárnoki felügyelet mellett a szokásos hivatali órákban eredetiben megtekinthetik s azokból másolatokat is vehetnek. A másolatokat a levéltárnok hitelesíti és adja ki.

44. §.

A levéltári iratoknak a levéltár helyiségéből való elvitele, kivéve a hivatalos használat esetét, semmi szín alatt sem engedtetik meg.

A hivatalos használatra kiadott iratokról a levéltárnok elismerést vesz, melyen a kivett irat hivatalos száma és az ügy, melyben a kivétel történik, feltüntetendő.

45. §.

A levéltárnok köteles az épületekre, irodai- s más eszközökre és butorokra felügyelni, azokról leltárt készíteni s hiánylat és romlás esetén a beszerzés, illetőleg a kijavítás tekintetéből az alispánhoz előterjesztést tenni

6) I k t a t ó.

46. §.

Az iktató a törvényhatósághoz, a közigazgatási bizottsághoz és az alispánhoz intézett hivatalos iratokat és beadványokat a fő- és alispántól átveszi, a példányok és mellékletek száma- és minőségeinek feljegyzésével az iktatókönyvbe bevezeti; azokat, a melyekhez előadat kívántatik, az előszám és jegyzék mellett a levéltárnoknak átadja s valamennyit az alispán által rájuk vezetett jegyek szerint kézbesítési könyvek mellett az illető tisztviselőknek kézbesíti.

A közigazgatási bizottsághoz szóló ügyiratokat az alispáni jegyzőkönyvtől elkülönített iktatókönyvbe vezeti be.

47. §.

A kiadványozott ügydarabokat az irodatisztól átvévén s azokra vezetett határozatokat a kelet feljegyzésével a jegyzőkönyv ellátási rovatába beírván, azokat további eljárás végett kézbesítési könyv mellett a levéltárnoknak átszolgáltatja.

48. §.

Az iktató vezeti a kitűzött határidők nyivántartását s azokra vonatkozólag a határnap bekövetheztével az alispánhoz hivatalos emlékeztetést terjeszt elő.

49. §.

Magánfelek kérésére a beadványok megérkezése és számairól s az ellátás idejéről szóbeli felvilágosításokat, s a mennyiben valamely joglépés forog kérdésben, az alispán engedélye folytán írásbeli bizonyítványokat ad; de a hivatalos intézkedés hatalmát az alispán engedélye nélkül senkivel sem közölheti.

50. §.

Bélyegköteles beadványoknál azoknak szabályszerű bélyegmenyiséggeli ellátását ellenőrzi, a felragasztott bélyegeket a kiadói pecséttel átüti, s bélyeghiány esetében az előirt leletet felveszi; szabálytalan leletezés² esetében köteles az alispán az iktató ellen fegyelmi vizsgálatot elrendelni.

51. §.

Az országos törvények, ministeri és törvényhatósági szabályrendeletekről hivatalos használatra elkülönített betűsorozatos jegyzéket s az ügykezelés áttekintésének könnyítése tekintetében vezérszavak szerint az iktatói számok feljegyzésével hasonlóképen betűsorozatos mutató-könyvet vezet.

52. §.

Az iktató az általa vezetett jegyzőkönyveket átvizsgálás és aláírás végett az alispánnak a hivatalos óra elteltével minden nap bemutatja.

53. §.

Az iktatókönyv a felek használatára köznapokon délelőtt 9—12, délután 3—5 óráig, ünnep- és vasárnapokon pedig délelőtt 9—12 óráig nyitva tartatik.

H) I r o d a t i s z t.

54. §.

Az irodatiszt a főispán, alispán vagy helyettese által ellenjegyzett ügydarabokat kiadás végett átveszi, könyv mellett az irnokok közt kiosztja, azoknak hibátlan tisztázására felügyel, a már tisztázottakat a leíróval összeolvassa, az összeolvasás pontosságáért felel, s aláírás végett a fő- vagy alispánnak bemutatván a sürgősöket azonnal, a többieket pedig legalább 24 óra alatt kiadja.

55. §.

A kiadás és tisztázás idejének az eredeti fogalmi iven leendő feljegyzését eszközli.

56. §.

Az irodatiszt a kiadásról a fennálló gyakorlat értelmében a kiadókönyven kívül kézbesítési, posta és pénzküldeményi könyveket vezet.

A közigazgatási bizottság számára külön kezelési könyvek használandók.

57. §.

A magán feleknek szóló kiadványok rendszerint vevény mellett kézbesítettnek. A kézbesítési vevényeket az irodatiszt naponként számbaveszi, s az illető ügyiratokhoz csatolás céljából jegyzék mellett a levéltárnoknak átadja.

I) Irnokok és dijnokok.

58. §.

Az irnokok és dijnokok jogait és kötelességeit, valamint az irodai rendet is a főjegyző meghallgatásával készítendő szabályrendelettel az alispán állapítja meg.

K) Szolgák, lovasszolga és börtönőr.

59. §.

A szolgák közül kettő az alispánnál, kettő az árvaszéknél, pénztárnál és számvevősegnél végzi a szolgai teendőket.

A lovasszolga kiküldetésein kívül az alispán által hivatalszolgai és irodai teendők teljesítésére is köteleztetik.

A börtönőr a börtön felügyelői teendőket végezvén, azonfelül irodai és hivatalszolgai teendőkre is kötelezhető.

60. §.

Az alispán a szolgák, börtönőr és lovasszolga kötelességeit külön rendeletekkel állapítja meg.

Második szakasz.

Kültisztviselők, segédek, kezelők és szolgák.

L) Szolgabírák, segédszolgabírák és közigazgatási joggyakornokok.

61. §.

A szolgabírának az állam, a törvényhatóság és a községek iránti jogait és kötelességeit az országos törvények jogérvényes minis-teri rendeletek és törvényhatósági szabályrendeletek határozzák meg.

62. §.

Az előző §-ban foglalt jogok és kötelességeken kívül a szolgabírák, mint a vezetésükre bízott járások főtisztviselői :

az alispán rendeleteit az azokban kitűzött határnapig végrehajtják, s annak megtörténtéről, ha az kívántatott vagy szükségesnek mutatkozik, haladék nélkül jelentést tesznek.

63. §.

A végrehajtásoknál előforduló tetteges ellenszegülések eseteiben rendelkeznek a községi erővel és a járásaik területén állomásozó csendőrség személyzetével, s ha az ellenszegülések fenyegető mérvet öltenek, az előleges letartóztatás jogát is foganatba vehetik.

Ezen utóbbi esetben azonban kötelesek az ügyet az illetékes bünfenyítő hatósághoz 24 óra alatt áttenni, s a letartóztatott egyéneket további hivatalos eljárás végett átirat mellett oda átkisértetni.

64. §.

A járási pénzkezelésre vonatkozólag a megyei pénzkezelés és számvitelről 37,169/1883. sz. a. belügyministeri szabályzat 100, 101, 102, 103, 104, 105 és 106. §§-ai változatlanul fenntartatnak.

65. §.

A törvényhatóság összes tisztviselőit teendőik teljesítésében a jelen szabályrendelet, s a létező törvények és gyakorlat utmutatása szerint támogatni tartoznak.

66. §.

A társ- s más polgári, bünfenyítő, pénzügyi, katonai, tanügyi és egyházi hatóságok törvényszerű megkereséseit a lehető gyorsasággal teljesítik, s erről, a mennyiben kívántatik vagy szükségesnek látszik, a megkereső hatóságot értesítik.

67. §.

A törvény a hatóságok tekintélyének fenntartása a közcsend- és rendnek s a személy- és vagyon-biztonság érdekeinek háborítások- és zavarásoktól megóvások érdekében a helyszínen megjelennek, foganatba veszik a szükségesnek látszó rendszabályokat, rendelkeznek a köz-

ségi erővel és a járásaikban állomásozó csendőrség személyzetével s az állapotról az alispánhoz jelentést tesznek.

Ha a mozgalom vagy csoportosulás oly fenyegetővé válnék, hogy lecsillapítása, illetőleg szétosztatására a községi erő és a járási csendőrség nem volna elégséges, nagyobb erő alkalmazásáért kötelesek az alispánnak haladék nélkül előterjesztést tenni.

68. §.

A járásaik területén kiűtött ragályok, járványok s marhavészek alkalmával a helyszínére kiszállani, s az állapotról az alispánt, a járási orvost, illetőleg a járási állatorvost azonnal értesíteni tartoznak.

Addig is haladék nélkül fogamatba veszik a szükségesnek mutatókozó egészség-rendőri szabályokat.

69. §.

Nagyobb mérvű jégverések s más elemi csapások eseteiben szintén kiszállanak a helyszínére, megteszik a helyzet által kívánt intézkedéseket, s az alispánhoz, a mennyiben pedig a közlekedés érdekei veszélyeztetve volnának, a törvényhatósági m. kir. építészeti hivatalhoz előterjesztést intéznek.

70. §.

A vásári árucikkek és italok minőségét s a marhalevelek szabályszerű kiállítását, a közegészségügyi, tűzrendőri és építési rendszabályok szigorú alkalmazását, a távirdák, földmérési és egyéb jelvények, középületek, közhelyek, eszközök, utak, karfák, kerékvettető és sánczoknak rombolásátóli megóvását hivatalból ellenőrzik s az ezek elleni kihágásokban hibásoknak, a fennálló szabályok szerint a legszigorubban leendő megfenyítését eszközlik.

71. §.

Táncz- és más társas multságoknál az előirt rendőri szabályoknak a községi előljárók általi megtartását hivatalból ellenőrzik.

72. §.

Fürdő helyiségeken az érvényben lévő szabályok szerint ellenőrzik a fürdőrendőrséget, a mennyiben külön fürdőbiztosok alkalmazva nincsenek.

73. §.

A törvényhatósági közmunkaerőt a törvényhatósági bizottság által meghatározott időpontokban az alispán által szerkesztett mintázatok szerint községenként számba veszik, s annak nyilvántartása iránt intézkednek.

74. §.

A járásaikban kebeleztet községek közmunka összeírásaiból két példányban járási összeállításokat készítenek, s azok egyikét a hivatali helyiségben nyilvántartják, a másikat pedig a törvényhatósági áttekintés összeállítása végett felterjesztik az alispánhoz.

75. §.

Gondoskodnak a járás évi közmunkatartozásának az alispán utasítása szerint pontosan leendő kiszolgáltatásáról; s az év végén a múlt évben középítkezésre kiszolgáltatott járási munkaerővel és más szolgáltatmányokról az alispánhoz községenként elkülönített kimutatásokat adnak be.

76. §.

A népnevelés ügyét előmozdítják s annak a járásaikba kebeleztet községekbeni állapotáról az alispán és tanfelügyelő kívánatára kimutatásokat szerkesztenek.

77. §.

A járási szolgabírák első fokozatban közigazgatási biráskodási jogot gyakorolnak mindazon ügyekben, melyeket valamely országos törvény, jogérvényes ministeri és törvényhatósági szabályrendelet a járási tisztviselőkre ruház.

A kisebb polgári peres ügyekben való eljárásra a szolgabírák

csak akkor jogosultak, ha ezen bíraskodással az 1877. évi XXII. t.-cz. 2. §. alapján felruháztattak.

78. §.

Az eljárás módozatai az egyes ügyágakban kiadott törvények és szabályrendeletek által határozatnak meg.

Oly ügyeknél, a melyekre nézve az eljárás módozatai előírva nincsenek, a tárgyalás a polgári törvénykezési rendtartásban előírt módon a sommás eljárás szabályai szerint vezettetik.

79. §.

A járási szolgabírák kötelesek a saját, vagy alispán határozatai ellen bejelentett és beadott fellebbezéseket elfogadni, jelenezni, a jegyzőkönyvbe bevezetni, s ha a kellő határidőben adattak be, három nap alatt az összes tárgyiratokkal együtt az alispánhoz felterjeszteni.

80. §.

A járási szolgabírák a saját és az alispán jogerőre emelkedett, és az illető szakministerium vagy közigazgatási bizottság végérvényes határozatait kötelesek minden haladék nélkül végrehajtani.

81. §.

A járási szolgabírák járásaik összes községeit évnegyedenként legalább egyszer meglátogatni, s erről az alispánnak jelentést tenni tartoznak; ezenfelül kötelesek annyiszor és ott megjelenni, mennyiszor és hol személyes megjelenéseket a közszolgálat érdeke követeli.

82. §.

Az ügykezelést illetőleg:

a) A fennálló gyakorlat szerint rendes iktatókönyvet vezetnek, a mely a felek használatára a jelen szabályrendelet 53. §. jelzett időpontok alatt nyitva tartatik.

b) Szóbeli panaszok eseteiben azokról jegyzőkönyvet vesznek fel, s azt panaszló által aláíratván, az iktató-könyvbe bevezetik.

c) A hozzájuk intézett beadványok folytán hozandó határozatokat a feleknek kézbesítetik, mely czélból az alispán utasítása szerint elkülönített kézbesítési- és postakönyveket vezetnek.

d) Minden intézkedésről szabályszerű fogalmazványt készítenek s azt a levéltárba helyezik.

e) Magán feleknek csak a közvetlenül hozzájuk címzett intézkedéseket adhatják ki, ellenben azokról, a melyek bár magán ügyekben a járási szolgabírákhoz címezvék, külön kiadványokat kötelesek szerkeszteni.

f) Kiadványaikat kivétel nélkül kézbesítési-könyv vagy vevény mellett adják ki és a vevényiveket az illető ügyirat irományjegyzékében helyezik.

g) A magánfeleknek szóló küldeményeket hivatalos pecséteikkel ellátják,

83. §.

A szolgabírói hivataloknál az ügyiratok rend- és sorszámmal ellátott iratjegyzék mellett különböző osztályzat nélkül akkép kezeltetnek, hogy az ugyanazon ügyre vonatkozó összes iratdarabok az irományjegyzékben mindenkor megtalálhatók legyenek.

Az irattári áttekintés könnyebbé tétele szempontjából az egyes ügyek és ügyiratokról betűsoros mutatókönyv és sorkönyv vezetetik.

84. §.

A szolgabírói segéd általában véve a szolgabíró felelősségére és megbízásából jár el, ugy azonban, hogy általa végzett intézkedésekért minden körülmény között személyesen is felelős marad.

A szolgabíró távolléte vagy akadályoztatása esetében minden teendőire nézve a segédszolgabíró helyettesíti s ezen minőségben teljesített hivatalos eljárásért személyes felelősséggel tartozik. Hasonlóképpen személy és felelősség terheli a segédszolgabíró akkor is, midőn az alispán által valamely ügy ellátásával a szolgabíró érdekeltége vagy más fennforgó fontos oknál fogva bizatik meg; s midőn a szolgabíró intézkedése folytán valamely küldetésben jár el.

Máskülönbén a segédszolgabíró a szolgabírónak, mint a hivatal

főnökének, hivatali teendői ellátásában állandólag segélyére lenni s magát közszolgálati tekintetben annak utasításához szabni köteles.

A szolgabírák mellé rendszeresített közigazgatási gyakornokok a szolgabírák által fogalmi és szükséghez képest irthoki teendőkre alkalmaztatnak.

85. §.

A járási szolgabírák mellé teendők könnyebb teljesíthetése szempontjából a törvényhatóság költségén még egy irthok, díjnok és egy szolga rendszeresítettik, kiket az alispán tudta és beleegyezésével a szolgabíró nevez ki, és ezek elbocsátásuk csakis fegyelmi úton történhetik.

M) Járási orvosok.

86. §.

A járási orvosok kötelelességeit az országos törvények, jogérvényes ministeri rendeletek és törvényhatósági szabályrendeletek határozzák meg.

87. §.

A járási orvosok a közigazgatási bizottság, az alispán, a főorvos és a járási szolgabírák rendeleteit, minden egyes esetben pontosan teljesíteni tartoznak. Állandó lakásuk a szolgabíró székhelyén van.

88. §.

A Székely-Udvarhelytt lakó járási orvos a főorvosnak, a kórház és a közigazgatási fogház körüli teendőiben segédkezik, s azt távolléte vagy akadályoztatása esetében helyettesíti.

N) Járási állatorvosok.

89. §.

Az állatorvosok járásaik székhelyén laknak s az állategészségügyeit felügyelik, e tekintetben statistikai adatokat gyűjtenek és azt évnegyedenként a főorvos elé terjesztik.

90. §.

Az alispán úgy a járási szolgabírák rendeletére ragályok és járványok s más az egészségügyet érdeklő esetekben kiszállanak a helyszínére, az 1874. évi 20. t.-cz. szerint szemlét eszközölnek, szakvéleményt adnak, javaslatba hozzák az előirt orvosrendőri szabályokat s az állapotról az alispánhoz, a szolgabírákhoz, illetőleg a lótenyész bizottsághoz előterjesztést tesznek.

91. §.

A járási tenyész-méneket és tenyész-bikákat vizsgáló bizottságoknak hivatalból tagjai és azok tárgyalásaikon részt vesznek; kötelesek a vásárban jelen lenni s ott a vásár-rendőri teendőket végezni,

0) Irnokok, dijnokok és szolgák.

92. §.

Szolgabírói irnokok, dijnokok és szolgák jogai és kötelességei a járási szolgabírák által kiadott rendeletekkel szabályoztatnak.

II. F E J E Z E T.

A tisztviselők, segédek, kezelők és szolgák napdijairól és fuvarilletményeiről.

93. §.

A tisztviselők, segédek, kezelők és szolgák napdijai következőleg állapittatnak meg :

1. A központon.

a) Az alispán napdija	5	frt — kr.
b) A főjegyző, árvaszéki elnök és tisztügyész napdija	4	„ — „
c) Pénztárnok, aljegyzők, árvaszéki ülnökök, főszámvevő és főorvos napdija	3	„ — „

- d) Iktató, ellenőr, alszámvevő, irodatiszt és
 irnokok napdija 2 frt — kr.
 e) Hivatalszolga és lovasszolga napdija . . — „ 50 „

2. A törvényhatóság külterületén :

- a) Szolgabíró napdija 3 frt — kr.
 b) Segédszolgabíró, közigazgatási joggyakornok
 napdija 2 „ — „
 c) Járási orvos és állatorvos napdija . . 2 „ — „
 d) A szolgabírói szolga napdija — „ 50 „

94. §.

A fuvarilletmény a tiszttviselők, segédek és kezelők részére kilométerenkint 13 kr.

A szolgaszemélyzet által fuvarilletmény nem számíttathatik fel.

III. F E J E Z E T.

Általános határozatok.

95. §.

Oly hatósági határozatoknál, a melyek által valamely összeg fizetése vagy valaminek teljesítése iratik elő, a zárhatárnap a meddig és a hátrány a mely alatt a teljesítésnek eszközölni kell, a kiadványban mindig világosan kifejezendő.

Hasonló eljárás követendő azon ügyeknél is, a melyekben hozandó határozatok ellen fellebbezésnek lehet helye.

A mennyiben ide vonatkozólag a törvények és szabályrendeletek határozott utasításokat nem tartalmaznak, a fizetés vagy a teljesítés és folyamodásra szükségelt határidő a körülményekrei tekintettel, a határozathozatalra jogosított közigazgatási tiszttviselő által állapittatik meg.

A fellebbezési idő azonban 8 napnál rövidebb és 15 napnál hosszabb nem lehet.

96. §.

A tisztviselők, segéd, kezelők és szolgák hivatalba lépésük előtt, az 1870. évi 42 törvényczikk 71. §-ban előírt minta szerint esküt tesznek le.

97. §.

Fizetések a megyei szolgálatba először lépő minden egyes tisztviselő, segéd, kezelő és szolga részére az eskütétel napjától folyósítatnak, s a házipénztári hivatal által egyenlő részletekben havonként előre fizettetnek ki, ellenben a dijnokok napdíjainak kifizetése az alispán, illetőleg szolgabíró által ellenjegyzett nyugtára utólagosan eszközöltetik.

Már a megyei szolgálatban lévő és fizetésben részesült tisztviselők és szolgák új fizetései magasabb illetménnyel ellátott allomásra lett előléptetés eseteiben, az újabb eskütételét, vagy a mennyiben eskü nem szükséges, az állomás tényleges elfoglalását követő hó első napjától kezdődőleg folyósítandók.

98. §.

Az alispánt napdíj és fuvarilletmény csakis a törvényhatóság területén kívül tett hivatalos utazások eseteiben illeti.

99. §.

A főjegyző, aljegyzők, tisztiügyész, árvaszéki elnök, ülnökök, pénztárnok, fő- és alszámvévő, ellenőr, iktató, irodatiszt, irnokok, dijnokok, szolgák a törvényhatósági közgyűlés, közigazgatási bizottság, árvaszék, vagy az alispán utasítása folytán bárhol tett utazásaikról a megállapított napdíjt és fuvarilletményt számíthatják fel.

Ellenben a főorvos csak magán kérések következtében, magánügyekben, valamint a törvényhatóság területén kívül tett hivatalos utazások esetében tarthatnak igényt a napdíj és fuvarilletmény felszámításához.

100. §.

A járási szolgabirákat, segédszolgabirákat és közigazgatási joggyakornokokat fuvarilletmény és napdíj csak a járásuk területén kívül teljesített hivatalos utazások és a magánosok kérése folytán magán ügyekben tett utazások eseteiben illeti meg:

101. §.

A járási orvosok és állatorvosok hivatalos utazásaikért napdij és fuvarilletményt nem számíthatnak fel, azonban védhimlő oltás esetében a járási orvos, úgy járványoknál a járási orvos és állatorvos a természetbeni fuvart igénybe vehetik.

102. §.

A hivatalos utazást tett tisztviselő ha napdij és fuvarilletmény felszámítására jogosítva van, az utazás megtörténtétől számítandó 15 nap alatt rendes uti-naplót tartozik az alispánhoz bemutatni a megyei számvevőség által való megvizsgálás és érvényesítés végett, és csak ha az az érvényesítési záradékkal ellátott, hajtható be az abban irt összeg a fizetni köteles féltől.

Előleget a tisztviselő magánosoktól nem vehet fel.

103. §.

Az utinapló betérjesztésének elmulasztása maga után vonja a napdij és fuvarilletmény elvesztését.

Czimer és pecsét.

104. §.

Udvarhelymegyének czimere, tekintettel alkotó elemeire :
„Udvarhelyszék ősi czimere“ marad.

105. §.

Udvarhelymegye pecsétje : „Udvarhelymegye 1876.“
Udvarhelymegye közigazgatási bizottságának pecsétje :
„Udvarhelymegye közigazgatási bizottsága 1877.“
Az alispán pecsétje : „Udvarhelymegye alispánja 1876.“
A házipénztár pecsétje : „Udvarhelymegye pénztára 1876.“
Az árvaszék pecsétje : „Udvarhelymegye árvaszéke 1876.“ és a Szolgabírák pecsétje : „Udvarhelymegye i járás szolgabírája 1876.“ köriratokkal látandók el.

Udvarhelymegye törvényhatósági bizottságának Székely-Udvarhelyt, 1883. május hó 8-án tartott közgyűléséből.

VI.

Szabályrendelet,

Udvarhelymegye árvaszékének szervezéséről.

Első rész.

Általános határozatok.

1. §.

Udvarhelymegye törvényhatósága a gyámhatóságot első fokulag az árvaszék által gyakorolja.

A községek által gyámhatósági ügyekben hozott határozatok elleni fellebbezések felett azonban az árvaszék másodfokulag határoz (1877. XX-ik törvényczikk 212 §.)

2. §.

Az árvaszék székhelye: Székely-Udvarhely.

3. §.

Az árvaszék áll: egy elnökből, két ülnökből, egy jegyzőből, két irnokból és két dijnokból.

A törvényhatósági tisztügyész, számvevőség és pénztári hivatal pedig egyszersmint az árvaszék tisztügyésze, számvevősége és pénztári hivatala is.

4. §.

A törvényhatósági bizottság az 1877. évi 20. t.-cz. 178. §. alapján 12 bizottsági tagot küld ki, kik az árvaszéki ülésekben tanácskozási és szavazat joggal bírnak.

A kiküldött bizottsági tagok működését sorshuzás dönti el.

Az árvaszék minden hóban két tagot nyilvános ülésbe sorsol ki, kik a jövő havi ülésekben részt vesznek, az egyszer kisorsolt tagok nevei midaddig, míg mindenik tag ki nem sorsoltatott, a sorsolásból kihagyandók.

5. §.

Az árvaszék hatáskörét, felelősségét és pénzkezelési rendszerét az 1877. évi 20. t.-cz. s annak alapján kibocsátott ministeri rendeletek, valamint ezen szabályrendelet szabályozzák.

6. §.

Az árvaszéki elnök, ülnökök, tisztiügyész, jegyző, számvevőség és pénztári hivatal hivatalos munkaköre főképpen az 5. §-ban említett törvényekben, ministeri és szabályrendeletekben vannak meghatározva.

7. §.

Az árvaszék ügyrendjét az 1877. évi 20. t.-cz. 197. §. alapján kibocsátott belügyministeri rendelet szabályozza.

8. §.

Az 5 és 7 §-ban említett törvények és rendeletek keretén belől az elnök a jegyzőt és irnokot az iktatói, kiadói és levéltárnoki teendőkkel, a nyilvántartás és árvakönyv vezetésével megbizza és a segéd- és kezelő-személyzet többi teendőit lehetőleg egyforma munkakörrel köztöttük beosztja.

A árvakönyv helyes és pontos kezelését az elnök személyes felelősség terhe alatt ellenőrizni köteles.

9. §.

A tisztiügyész a hozzá beérkezett gyámsági és gondnoksági ügyekről a törvényhatóság és kincstár ügyeivel együtt idő- és sorrend szerint iktató- és mutató-könyvet, a perekről nyilvántartást vezet, az ügyiratokat elkülönítetlen I., II. és III jegyek alatt irattározza és a befejezett perügyeket az ügyiratokkal együtt az árvaszékhez, kincstári vagy közigazgatási hatósághoz visszatérteszti.

10 §.

A tisztiügyész köteles az árvaszék utasítása folytán az árvák és gondnokoltak érdekeit bármily bíróságnál és hatóságnál védeni, esetleg pert folytatni.

Ezen eljárásért azonban az árváktól s illetőleg gondnokoltaktól ha az érdeelt vagyona 100 frtot meghalad, a bíróságilag megállapított s a mennyiben meg nem állapíttatnék, a törvényhatósági szabályrendeletben megállapított munkadijt és fuvardijt igénybe veheti.

11. §.

A tisztiügyész a gyámhatósági és gondnoksági peres ügyeknél, az örökösödési eljárásoknál és a kincstár képviselésénél, mikor más hivatalos teendőkkal el van foglalva, magát saját felelősségére és kötelességére szakértővel helyettesíteni tartozik, valamint köteles fogalmazványait saját költségén letisztáztatni.

12. §.

A peres ügyekben megítélt perköltség a tisztiügyészt illeti, és a mennyiben előleget nyert volna, azt az illető alapba visszaszolgáltatni tartozik.

Második rész.

A gyámoltak és gondnokoltak pénzei kezeléséről.

13. §.

A gyámoltak és gondnokoltak pénzei a törvényhatóság pénztári hivatala által összesítve (cumulative) kezeltetnek, és az értékpapírok, ékszerek és drágaságok pedig letétként őriztetnek.

14. §.

Az árvapénztár ezen vagyon kezeléséről külön könyvelést és számadást tartozik vezetni.

15. §.

Az árvapénztár bevételei és kiadásai az I. számú minta szerint

naplóba iktatandók, úgy hogy az összesített árvapénztár állapotát bármikor meg lehessen tudni.

Ezen naplóba az adóslevelek és értékpapírok is beiktatandók.

16. §.

Az árvapénztár a gyámoltak- és gondnokoltaknak a pénztárba elhelyezett készpénzeiről tartozási számla-könyvet vezet a II. minta szerint, melyben mindenik gyámolt és gondnokolt számára külön számlalapot nyit.

Az árvapénztár ezen számla-könyvről névmutatót vezet a III-ik minta szerint.

17. §.

Az árvapénztár az árvaszék írásbeli rendelkezése nélkül pénzt, vagy pénzürtéket el nem fogadhat és ki nem adhat.

A kamatok és tőketörlesztési hányadok azonban az árvapénztár által elfogadandók.

18. §.

Az árvapénztár az árvák és gondnokoltak befolyt pénzei után a következő hó 1-től 7% kamatot fizet. Az (1) egy forintot meg nem haladó rész azonban nem kamatozik, hanem csak egészen lejárt hónapra fizettetik.

19. §.

Minden gyámolt- és gondnokoltak az összesített árvapénztárba elhelyezett pénze kamatja minden év végével számlájába követelésként a tőkéhez iratik.

20. §.

Ha gyám vagy gondnok az árvaszék által a kamatok rendes felvételére feljogosittatik, az év végével való tőkésítésnek helye nincs.

21. §.

A kamatok tőkésítése a naplóba nem vezetendő be, hanem a számlakönyvbe jegyeztetik fel.

A kamatok tőkésítésénél és kiadásánál államkincstárnak fizetendő tőkekamat adó évenként levonandó és elkönnyvelendő.]

22. §.

Az összesített árvapénztár által kezelt tőkepénzek kamatjövedelméből 10⁰/₀ az 1877. XX. t.-cikk 293. §. alapján a tartalékalaphoz csatoltatik.

23. §.

A kamatok tőkésítésénél s illetőleg kifizetésénél a tartalékalapnak járó 10⁰/₀ mindig levonandó és nevezett alap javára elkönnyvelendő.

24. §.

A gyám- és gondnokoltaknak az árvapénztárban elhelyezett vagyonáról a 4. minta szerinti iv adandó, melyben minden bevétel és kiadás bejegyzendő.

Ezen beirási iveket a számlakönyvvvel mindig összhangzólag kell vezetni, és az érdekelt gyámolt vagy gondnokolt kielégítésekor bevétél, a számlakönyvhez csatolni.

25. §.

A letétbe helyezett értékpapírok, ékszerek, drágaságok stb. vagyonok őrzéseért az árvapénztár a tartalékalap javára következő őrzési díjakat veszi:

I. Ékszerek- és drágaságokért a becsérték forintja után:

1) egy évig	1/2 kr.
2) egy évtől öt évig	1 „
3) öttől tízévig	1 1/2 „
4) tízéven felül	2 „

II. Értékpapírokért, melyek forgalom tárgyát képezik, az I-ső pontban megállapított díjnak fele jár.

III. Okmányokért:

a) jogi okiratokért:

1) öt évi időtartamig . . .	frt 30 kr.
2) öttől tiz évi tartamig . . .	" 60 "
3) tiz éven felül . . .	1 " — "

b) Minden egyéb irat és oklevélért:

1) öt évi időtartamra . . .	12 kr.
2) öttől tiz évi tartamra . . .	24 "
3) tiztől tizenöt évig . . .	36 "
4) tizenöt éven felül . . .	48 "

26. §.

Az árvaszéki elnök a befolyt és kiutalt pénzekről, valamint a letétbe helyezett értékpapírok, ékszerek és drágaságokról stb. naplót vezet, évnegyedenként a naplókkal összehasonlitja és a pénztár-vizsgálatkor vizsgálóbizottság rendelkezésére bocsátja.

Szintén az elnök a kamatok, tőkerészletek és felmondott tőkék behajtását felügyeli.

27. §.

Az összesített árvapénztár készpénzei az árvaszék által törlesztési kölcsönökre kezeltetnek.

28. §.

Ezen pénzek 100 frtnál kevesebb és 10,000 frtnál nagyobb összegekben kölcsön nem adhatók.

29. §.

Kölcsönök az árvaszék által 10 évi évenkénti 10% törlesztés és 7% kamatfizetés mellett kölcsönöztethetnek.

Ezen §. a már kiadott kölcsönökre is alkalmazást nyer. Azonban ezen kölcsönöknél a nyolczadik százalék-kamat és annak kamatja a tőkével nem egyenlő rangsorozatu költségek fedezésére fenntartatik, és azon kölcsönvevők, kik perköltség óvadékot nem nyújtottak, ezen százalék telekkönyvi törlesztését nem követelhetik.

30. §.

Kölcsönök csak dologi zálogjogos első helyeni biztosítás mellett adhatók, és pedig csakis a katastrális tiszta jövedelem 25—30-szoros mennyiségig.

A kölcsönkérvény felett, csakis a becsatolt telekkönyv és birtokiv alapján lehet érdemleges határozatot hozni. A kölcsön jelzálogul szolgáló házaknak a kölcsön tartama alatt biztosítva kell lenniök.

Az erről szóló biztosítási bárca a gyámpénztárnak megőrzés végett időnként átadandó.

31. §.

Az összesített árvapénztárból kölcsönzők kölcsönért csak az árvaszékhez folyamodhatnak, mely a folyamodványhoz csatolt telekkönyv és birtokivet megvizsgálván, határoz a kölcsön megadása felett, és engedélyezés esetén egyidejűleg a pénztár által azt előjegyzésbe véteti.

32. §.

Az árvaszék által engedélyezett kölcsönökről az árvapénztár jegyzéket szerkeszt az 5. számú minta szerint, melyben a kifizetés megtörténte is beirandó. A fizetés sorrendje ezen jegyzék szerint történik.

33. §.

Az összesített árvapénztár kölcsönről a kölcsönkötelezvényt a tisztiügyész állítja ki és kebelezteti be, mind a bélyegilletéket és mind a munkadíjt a kölcsönzők tartozván hordozni.

34. §.

A kölcsönkötelezvények 10 évi tiz egyenlő részbeni tőketörlesztés 7⁰/₀ kamat félévenkénti előrefizetés, s három havi felmondás és per költség óvadék mellett úgy állítandó ki, hogy a kölcsönzők a sommás per eljárásnak és kölcsönző árvaszék által választható bíróság illetékességének magukat alávéssék.

35. §.

A kölcsönök nyugta mellett adatnak ki és a kamatok a következő naptári félévig előre levonatnak.

36. §.

Az összesített árvapénztár kölcsöneiről a 6. számú minta szerint követelési könyv készítendő, melyben mindenik adós és mindenik adósági tétel számára számlalap nyitandó.

37. §.

Ezen követelési könyvhez betűsoros névmutató készítendő a 7. számú minta szerint, melyben az egyes adósok neve és lakhelye a követelési-könyv lapszámára hivatkozással és a tőkeösszeg mennyiségével együtt bejegyzendő.

38. §.

Az árvapénztár a tőkerészlet és kamattörlesztésekre pontosan felügyelni és minden év február és augusztus 1-én, az azon évi január és július 1-én hátrálékban maradt adósok névsorát hátráléktartozásaik megemlítésével köteles az árvaszék előterjeszteni.

A beperlést az árvaszék rendeli el.

39. §.

Kölcsönzők kölcsöneiket csakis az árvaszéknél mondhatják fel, mely esetben, hogy ha adósságaikat három hó alatt törleszteni akarnák, csak azon esetben fogadható előre el, hogy ha ezen időre előre a kamatot kifizetik.

40. §.

A kölcsönök teljes törlesztése után a kitörlési engedélyt az árvaszék adja meg, melyhez a szükséges bélyeget az adós előre beadni tartozik.

41. §.

Az adósok kölcsöneikről a 8. számú minta szerinti fizetési ívet kapják, melybe a fizetések pontosan bejegyzendők és a pénztárnok és ellenőr által aláírandók.

A fizetési ív a kölcsön teljes törlesztésekor visszaveendő és a kölcsönkötelezvényből visszaadása elismerésével a számlalaphoz csatolandó.

42. §.

Az árvapénztár eddigi pénzkezelési rendszere az ujjal úgy olvad össze, hogy a szerződésben biztosított felmondási jog fenntartása mellett a már kiadott kölcsönök öt év alatt az adósok által bármikor törlesztési kölcsönökre átváltoztathatók és az erre következő öt év alatt pedig a tisztiügyész köteles minden régi kölcsönt törlesztési kölcsönre az illető adós költségén átváltoztatni; s jövőre pedig minden kölcsön ezen szabályrendelet szerint adható ki.

43. §.

Az árvaszék által kirótt birságpénzek, az árvaszék által hajtának be és az összesített árvapénztár által takarékpénztárilag kezeltetnek.

A birságpénzek csak azon árvák segélyezésére fordíthatók, kik 12 éven alóliak és vagyontalanok, vagy azok részére, kik a keresetképeségi kort elérték ugyan, de testi vagy szellemi fogyatkozás miatt keresetképtelenek.

A keresetképtelenség és vagyontalanság előljárósági bizonyítvány által igazolandó, mely a helybeli lelkész és illtékes szolgabíró által megerősítendő.

44. §.

Az árvaszék a birsági pénzeket letéti-naplóval helyezi el az összesített árvapénztárba és kiutalási-napló mellett utalja ki.

45. §.

Az összesített árvapénztár a birságpénzeket naplóba vezeti és községenként elkülönítve a 9. számú minta szerint elkönyveli.

46. §.

Az árvapénztár a birságpénzeket kamatozás végett a „Székkelyegyleti első takarékpénztár“-ba helyezi el és az azokról kiadott betéti-könyveket díj nélkül őrzi.

47. §.

Ezen takarékpénztári könyvecskék értéke az évi mérlegben szintén kitüntetendők.

48. §.

A birságpénzekből vagyontalan árvák tartására és nevelésére az árvaszék által engedélyezett segélyösszegek szintén az árvaszék által számadástétel kötelezettsége mellett, a gyám kezéhez utaltatnak ki és az árvapénztár a kiutalt összeget a „Székelyegyleti első takarékpénztár“-ból felvévén, a gyámoknak nyugta mellett szolgáltatja ki.

49. §.

Az árvaszéki elnök a birságpénzekről külön jegyzéket vezet, azoknak behajtását felügyeli és az árvapénztár megvizsgálásakor jegyzékét a pénztári állapottal összehasonlitja.

50. §.

Minden év végével az árvapénztár valamennyi követelési és tartozási számlakönyvei lezárandók és a követelési és tartozási állapot úgy az év kezdetéről, valamint az év végéről a 10. és 11. minta szerint kitüntetendő.

51. §.

Az évi mérlegnél a tartalékalap évi szaporodása kitüntetendő.

52. §.

A tartalékalap külön számlalap nyitásával kezeltetik.

53. §.

Az árvapénztár a letétbe helyezett értékpapirokról év végével szintén kimutatást szerkeszt, mely az évi mérlegbe hasonlóan felveendő.

54. §.

Az árvapénztár valamennyi pénzkezelési könyvei és naplójának lapjai folyószámokkal ellátandók; zsinorral összefűzve a törvényhatósági alispán és árvaszéki elnök által lepecsételandók és azon könyvek utolsó lapján a lapszám igazolandó.

55. §.

A árvapénztári pénzkezelési könyvekben és naplókban vakarni vagy kitörölni semmit sem szabad, hanem a felfedezett tévedés vagy hiba külön elkönyveléssel javítandó ki.

Harmadik rész.

A községi jegyzők részére leltározásért járó díjak.

56. §.

A leltározott hagyaték becsértékéhez képest:

1)	200 forintig	—	frt 50 kr.
2)	200 frton felül 1000 frtig .	1	„ — „
3)	1000 frton felül 5000 frtig .	2	„ — „
4)	5000 frton felül 10000 frtig .	3	„ — „
5)	10000 frton felül	4	„ — „

57. §.

A leltározó körjegyző leltározási díjait a leltár végén felszámítani és az árvaszék a felszámítást felülvizsgálni köteles.

58. §.

Az 56. §-ban felsorolt leltározási díjakon kívül a leltározó egyéb díjat vagy költséget nem számíthat fel.

Udvarhelymegye törvényhatósági birzottságának Sz.-Udvarhelytt, 1883. évi május hó 8-án tartott közgyűléséből.

VII.

Szabályrendelet,

az 1883. XV. t.-cz. alapján igénybe vehető megyei pótdó
kivetéséről, behajtásáról és kezeléséről.

1. §.

Az 1883. évi XV. t.-cz. 9. illetve 13. §. alapján közigazgatási, közlekedési, közgazdasági, közmívelődési és jótékonyági czélokra ^{az} igénybe vehető megyei pótdó, ha az a törvényhatósági közgyűlés által a törvény 10. esetleg 11. §-aiban körülírt módozatok mellett elhatározott, s a 13. §-ban említett pótdóra nézve a bel- és pénzügyminister engedélye kieszközöltetett, a földadó, házadó, keresetadó, nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója, bánya-adó, tőkekamat és járadék adó czimén fizetett egyenes állam-adók után százaléokban vettetik ki.

2 §.

A fentebbi szakaszban előírt módon megállapított pótdót a községekre a kir. adófelügyelőtől megszerzett adókimutatások alapján a megyei számvevőség által történt kiszámítás szerint az alispán veti ki; a pótdónak egyénenkénti kivetése és behajtása az 1883. XV. t.-cz. 12. §-ban a közhirrétételre nézve foglalt rendelkezésnek szigorú szemel előtt tartásával s a közadók kezeléséről szóló 1883. XLIV. t.-czikk szabványai szerint a községi előljáróságok által eszközöltetik.

3. §.

A községek a megyei számvevőség kiszámítása szerint reájok eső pótdót kötelesek évnegyedenkénti egyenlő részletekben a megye alispánja útján, a megyei pénztárba beszolgáltatni.

4. §.

A pótagók befzetésének eredményéről a megyei pénztári tisztség a főszámvevő ellenjegyzésével a hátrálékoknak községenkint való ki-tüntetése mellett, a megye alispánjához minden évnegyed utolsó napján jelentést tenni köteles; ki is a muladékos községek, illetőleg azok előljárói ellenében a szükségesnek mutakozó intézkedéseket haladék-talanul megtenni tartozik.

5. §.

A pótagó a megyei pénztárban a megyei pénzkezelésről és szám-vitelről szóló szabályzat értelmében elkülönítve kezeltetik s arról minden év végével a közgyűlés elé külön számadás terjesztetik; mely azt a tavaszi közgyűlésen vizsgálja meg.

A közlekedési czélokra igénybe venni szándékolt pótagóból vár-ható eredmény, a közmunka tárgyában készült, s a közmunka s köz-lekedési ministerhez fölterjesztendő költségvetési előirányzat fedzeti rovatába felveendő.

Udvarhelymegye törvényhatósági bizottságának Székely-Udvarhelytt, 1884-ik évi május hó 5-ik napján tartott közgyűléséből.

VIII.

Szabályrendelet,

az árvai vagyonnak tűzkár elleni biztosítása tárgyában.

1. §.

Az 1877. évi XX-dik törv.-czikk 110. §-ának intézkedéséhez képest, minden a megye területén létező gyám, s gondnoksági személyeket (kk. árvák, kiknek apja vagy anyja elhalt, vagy pedig a kik szülőik életében nagyatyjok után, vagy bárki után telekkönyvi tulajdonosok lettek, tékozlók, elmebetegek és távol lévők) tulajdonjogilag illető lakházak és gazdasági épületek eléghető részére nézve, becsérték szerint tűzkár ellen tömegesen biztosítandók.

2. §.

A tömeges biztosítás kizárólag az „Első magyar általános biztosító társaság“ Budapesten székelő főügynöksége alatt álló kolozsvári vezérügynökségnél lesz 12 évre eszközendő. Más társaságoknál jelenleg érvényben lévő árva biztosítások a kikötött idő lejártáig érvényben maradnak; a lejárat után azonban a megújítás az I-ső Magyar társaságnál eszközendő. Miért is ezen szabályrendelet életbelépte után más társaságoknál kötött új biztosítások esetén az első magyar általános biztosító társasággal kötött szerződésben foglalt részleteket meghaladó költség-különbözet az illető gyám számadásának megvizsgálásánál a gyámolt javára s a gyám vagy gondnok terhére fog rovatni.

3. §.

A gyámoltak és gondnokoltak tulajdonához tartozó épületek tömeges biztosítása céljából a biztosítási bevallások már eszközöltetvén, azoknak biztosítása 1883. augusztus 3-án kezdődik.

Az ezután megnyilandó hagyatékoknál a biztosítás azon naptól kezdődik, a melyen a tűzkár biztosítási jelentés a társulat által kibocsátott minta szerint az árvaszéki iktatóba számot kapott.

4. §.

Midőn az évenként beszedendő biztosítási díjakat tartalmazó jegyzékek községenként és minden községbe egyénenként megnevezve a biztosítottakat, a községi- vagy körjegyzőnek megküldetnek, azon jegyzékek haladéktalanul áttekintendők, s a mennyiben azokból kitűnnék, hogy a községökben egyes árvák épületei a biztosítás alól kimaradtak, vagy ha új halálozás vagy más birói intézkedés folytán egyes személyek gyámhatósági felügyelet alá kerültek, az esetben a 9. §-ban foglalt felelősség terhe mellett köteleességévé tétetik a községi- vagy körjegyzőknek, hogy azon árvák gyámja, vagy gondnokát haladéktalanul hívják fel a biztosítás eszközlésére, s ha az épületnek más társulatnál biztosítását a felmutatandó eredeti kötvény által igazolni nem képes, úgy vele a rendelkezése alatt lévő tűzkár biztosítási jelentésivet szabályszerűleg két példányban kiállítván irassa alá s azt a biztosítás eszközlése végett, még pedig új halálozás alkalmával a halálesetfelvételi ivvel együtt postakönyv mellett a megyei árvaszékhez terjessze be.

5. §.

A bevallás és felbecslés a biztosító intézet részéről ingyen kiszolgáltatandó nyomtatványokba teljesítendő, melyek kellő példányokban a járási szolgabírák útján fognak az illető jegyzők részére kiszolgáltatni.

A bevallási iv és becslés szabályszerűleg csak úgy állíttatik ki, ha a nyomtatvány rovatai helyesen és olvashatólag kitöltetnek, s ha ezt a gyám vagy gondnok és a községi jegyző aláírják. Ha a becser-ték bevallásánál köztük különbség lenne, ez esetben a becser-téket a községi előjáróság állapítja meg.

Végre oly épületeknél, melyeket az árvák nagykoru testvéreikkel, vagy másokkal is közösen birnak, mindenekelőtt a nagykoru birtokosok a tűzkár elleni biztosítás jótekonyságára, és az árva-vagyonnal együttes biztosítása esetén, sokkal olcsóbb és kedvezőbb feltételekre

figyelmeztetendők, — s ha ők is akarják a biztosítást, a közös épületek teljes értékben felveendők, ha pedig a biztosítást maguk részéről elleneznék, az esetben csupán a kiskorut, vagy gondnokoltat megillető hányadrész veendő fel, mely körülmény a bevallási ívben különösen megérintendő.

6. §.

A biztosítás után fizetendő díjösszegek, melyek a társulat által megküldött kimutatásban családonként kitéve lesznek, — ezen kimutatások kézhez vétele után, kötelesek a községi- és körjegyzők a területekre eső díjösszeget minden év november 1-ső napjáig az árvák és gondnokoltak képviselőitől nyugta mellett beszedni, és a beszedett fizetéseket a kezök közt levő kimutatás mellett nyilvántartani, s a beszedett összegeket a fenti határidő alatt a fizetők névjegyzékének és a fizetések mennyiségének kitüntetésével jelentésileg a megyei árvaszékhez beküldeni.

Ha a biztosítási díjakat a kitűzött határidő alatt a gyámok, illetve gondnokok befizetni elmulasztják, az esetben köteles a községi- vagy körjegyző a hátrálékosok névsorát az árvaszékhez 14 nap alatt jelentése mellett beterjeszteni; — az árvaszék a hátrálékok beszédése iránt határozatilag intézkedik s a jogerőre emelkedett határozata az 1877. évi XX-dik t.-cz. 191. §-ában előírt módon hajtandó végre.

Ha a díjösszeg a fennebbi rendelkezés daczára is hátrálékban maradna, az esetben a biztosító társulatnak fennhagyatik azon jog, hogy a díjösszeget a mulasztást követő árva képviselte ellen törvényes uton követelhesse.

7. §.

A biztosított árvai épületekben előforduló tüzeset a kis községek birái által az illető körjegyzőnek 48 óra alatt, az községi- és körjegyzők által pedig az árvaszéknek postakönyv mellett és hivatalos szám alatt 8 napon belül írásilag bejelentendő.

8. §.

Minden tüzeset a fennálló szabályokhoz képest a járási szolgabíráknak bejelentendő lévén, utóbbiak köteleztetnek, hogy a biztosítási

díjak akadálytalan folyóvá tétele tekintetéből szükségelt ártatlansági bizonyítványukat már a nyomozás tétele alkalmával, ha csak törvényes akadályok fenn nem forognak, a megyei árvaszék részére azonnal küldjék be, továbbá a járási szolgabírák kötelesek minden évnegyedben a községi- és körjegyzőknél lévő, a biztosítási díjak szedése tekintetéből nyilvános kimutatást megtekinteni s egyszersmint próbák tétele által vizsgálatot tartani az iránt, vajjon minden gyámvagyon van-e biztosítva, ha pedig e részben hiányt tapasztalna, a kiegészítést elrendelni, a mulasztót kár bekövetkezte előtt első ízben felelősséggel járó köteletségére figyelmeztetni, másodízben pedig ellene a jelen szabályrendelet 9. §-át alkalmazni.

9. §.

Mindezen szakaszokban foglalt rendszabályok meg nem tartásából eredő káros következmények iránti felelősség a mulasztásban vétkest terheli, ugyanazért, ha a községi bíró, vagy távollétében helyetese az oly halálozást, hol kk. van érdekelve, a jegyzőnek a haláleset felmerültétől számítva legkésőbb 3 nap alatt be nem jelenti, az esetben az időközileg felmerülhető károkra nézve minden visszkereseti jog nélkül saját vagyonával is első sorban felelős.

S viszont, ha a községi- vagy körjegyző ezen kötelességei közé tartozott teendőket elhanyagolja, minek folytán károk merülnének fel, ez esetben ezen károkért első sorban saját vagyonával felelős; de vagyontalansága esetén felelősség terhelendi a községi előljáróságot is, ha a jegyző tapasztalandó hanyagságát, mint ennek ellenőrzője, a járási szolgabírónak bejelenteni elmulasztja, kinek köteletségévé tétetik, hogy a másodízben is hanyagnak bejelentett körjegyzőt hivatali állásától haladéktalanul felfüggeszse, s eljárását további intézkedés végett az alispánnak bejelentse.

Végre ha bebizonyíthatnák, hogy a felmerült kár a gyám hanyagsága vagy gondatlanságának tulajdonítható, az esetben a károkérti felelősség minden kár kizárólag csak a gyám- vagy a gondnokot terhelendi, vagyonainak elégtelensége esetén azonban, ha a kár a jelen szabályok pontos meg nem tartásából keletkezett, a felelősség a körjegyzőt, és az ellenőrködésben hanyag községi előljáróságot illeti.

10. §.

Végre a biztosító társulattal kötött egyetemes biztosítási szerződés értelmében az évi biztosítási díjakból 12⁰/₀ a megyei árvaszéket illetvén, az gyámpénztárilag mint önálló alap kezelendő s abból a biztosítás körüli eljárás végzésére egy munkaerő alkalmazandó.

11. §.

Ezen szabályrendelet jóváhagyás után azonnal életbe lép.

IX.

S z a b á l y r e n d e l e t

Udvarhelymegye területén ifjúsági és népkönyvtárak szervezése és gyarapítása ügyében.

1. §.

Udvarhelymegye mindazon községeiben, melyek háztartási költségeiket vagy egészben rovatál nélkül fedezik, vagy annak fedezésére 50 %-ot meg nem haladó rovatalt alkalmaznak, ifjúsági és népkönyvtárak alapíttatnak, melyekbe sziv- és erkölcsnemesítő, továbbá hasznos ismereteket terjesztő népies olvasmányok szerzendők be, az ugynevezett ponyvairódalom termékeinek kizárásával.

2. §.

A már meglévő és ezen szabályrendelet értelmében alapítandó, ifjúsági és népkönyvtárak gyarapítására, az erre kötelezett községek háztartási költségvetésében a kiadási főösszeg legalább 1 %-nak megfelelő összeg veendő fel, mely az évi rendes számadással együttesen számolandó el, s ugyan akkor a számadási évben beszerzett könyvek jegyzete a számadási okmányokhoz csatolandó.

3. §.

E könyvtárak központi felügyeletével a megye közigazgatási bizottsága, a közvetlen felügyelettel az illető község képviselő testülete, a kezeléssel a községben alkalmazott népiskolai tanító, vagy tanítók egyike, a mely községben pedig ilyen nem volna, a képviselő testület által erre megválasztandó egyén bizatik meg. A könyvtárnoki teendőkért díjazás nem jár.

4. §.

A meglevő okmányok leltáros nyilvántartása, valamint a használat módozatai iránt a községek képviselő testületei intézkednek.

5. §.

A megye közigazgatási bizottsága időről időre tájékoztatja a községeket, a beszerzésre ajánlható könyvek cziméről, áráról és beszerzési forrásáról.

Vegyes ajku községekben, a beszerzendő olvasmányok a népesség nyelvbeli számarányának szemelőtt tartásával választandók ki.

Udvarhelymegye törvényhatósági bizottságának Székely-Udvarhelyen, 1883. november hó 5-ik napján tartott rendes közgyűléséből.

Szabályrendelet,

a kihágásokról.

1. §.

Azon közrendőr ellenes természetű cselekmények és mulasztások, melyek valamely rendőri tilalomnak vagy rendelkezésnek megszegését képezik, mennyiben azok megtorlása iránt országos törvény, miniszteri rendelet, vagy törvényhatósági szabályrendelet nem intézkedett: mint közigazgatási kihágások az 1879. évi 40. t.-cz. 1. §. 3. pontja alapján és 16. §. korlátai között ezen szabályrendelet szerint büntetendők.

2. §.

A ki éjjel községekben a lakosok nyugalma szándékosan zavarja, vagy isteni tisztelet ideje alatt templom közelében botrányos mérvben lármáz, rendőri kihágást követ el és 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

3. §.

Községekben a személy és vagyon védelmének esetét kivéve, lövöldözni az 1879. évi 40. törvényczikk 115. §-ban kijelölt büntetés terhe alatt eltiltatik.

4. §.

A ki előleges hatósági engedély nélkül dinamitot vagy más robbantható szert elárusít, forgalomba hoz, vagy azt bárminemű robbantásra felhasználja, az 1879. évi 40. t.-cz. 109. és 110. §§. szerint büntetendő kihágást követ el.

5. §.

Ha valamely toloncz a kirendelt hivatalos kíséret elől megszökik, vagy a kirendelt toloncz-kísérő mulasztást követ el, a menyynyiben mulasztása súlyosabb büntetést rendező intézkedésbe nem ütközik, 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

6. §.

Községekben fogadókat kivéve, vendéglők, kávéházak, korcsmák, sörházak, pálinkamérések és kávémérések zárórája az 1879. évi 40. t.-cz. 74. §. értelmében estvéli 10 órára határoztatik meg. A fogadók bor és pálinka mérő helyiségei szintén ezen szabály alá esnek.

7. §.

Vendéglősök vagy szálloda tulajdonosok kötelesek az idegen utazók számára azok nevét, állását és lakhelyét előtüntető és hatóságilag láttamozott vendégeknyvet tartani, a megszállott idegent a vendégeknyv rovatainak kitöltésére az első 6 óra alatt felszólítani, és a mennyiben az idegen ezen felhívásnak egy óra alatt eleget nem tenne, erről a hatóságot értesíteni. Különben a vendéglős az 1879. évi 40. t.-cz. 73. §. értelmében 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

8. §.

Ha valamelyik vendéglős vendégével szemben gorombáskodik, vagy illetlenül viseli magát, 2 forinttól 30 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén 12 órától 3 napig terjedhető elzárással büntetendő.

9. §.

Községekben bárminemű szeszes italt 16 éven alóli gyermekeknek és szerződött külső és belső cselédeknek hitelbe, kézi zálogért vagy csere tárgyakért, a szülő, gyám vagy gazda hire és beleegyezése nélkül elárusítani nem szabad. Hasonlóképpen nem szabad őszgabona vagy törökbuza hordás alkalmával elárusítás céljából a határra szeszesített küldeni vagy vinni. A ki ezen tilalmat megszegi, 3 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

10. §.

Ha valaki a községi közbirtokossági vagy földesuri korcsmajog kijátszására, vagy a korcsmajog haszonbérlojének károsítására a haszonbéri szerződés feltételeinek ellenére bárminemű csempészetet követ el; vagy ha a haszonbérlo a szeszesital mennyisége, minősége és árára nézve a szerződésileg kikötött feltételeket be nem tartja, mennyiben a fennforgó esetre valamely országos törvény vagy ministeri rendelet büntetést nem szab, 5 napig terjedhető elzárással és 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, ez utóbbi behajthatatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárásra lesz átváltoztatandó.

11. §.

Ünnep- és vasárnapokon a délelőtti isteni tisztelet ideje alatt a korcsmákban és más italárulási helyiségekbenni fogyasztásra szeszesitalokat kiszolgáltítani nem szabad. Ezen tilalom megsértője 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

12 §.

A ki a gazda engedélye nélkül, ennek cselédjénél éjjeli látogatást tesz házában, telkén hál, éjjel mulat vagy jár, 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

13. §.

A bordélyház által használt cselédkönyvek, éjjeliződések lévén és csak a hatóságok félrevezetésére szolgálván, elrendeltetik :

a) hogy kéjñőt cselédkönyv mellett befogadni, vagy kéjñőnek cselédkönyv mellett elszegődni nem szabad ;

b) hogy kéjñőt csak igazolási jegy és a hatóság által kiállított türelmi-bárcza mellett szabad befogadni, vagy kéjñőnek azok nélkül beállani nem szabad ;

c) hogy kiskoru kéjñőt, azonkívül még a szülők vagy gyám beleegyezésével szabad bordélyházba felvenni.

A ki ezen szabályokat megszegi, 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

14. §.

A mely nő hatósági engedély, türelmi-bárcza és orvosi felügyelet nélkül magán helyiségben pénzért üzletszerűleg kéjñelgést folytat, egy hónapig terjedhető elzárással büntetendő.

15. §.

A mely bordély tulajdonos a szabályszerű orvosi vizsgálatot meg-
híusította, vagy a ragályos betegséget a hatóságnak azonnal be nem
jelenti, 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthat-
lanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntetendő. Is-
métlés esetén a bordélyház bezárható. Ha ezen kihágást kéjñő követi
el, az 1879. évi 40. t.-cz. 81. §. alapján büntetendő.

16. §.

A bordélyházak utczára nyíló ablakai este világítás idején mindig
lefüggönyözve tartandók, az utczára nyíló ajtókat pedig tárva tartani
nem szabad. Az utczára kihallszó zajos mulatság és általában a ze-
nélés bordélyházban tilos, kéjñőknek esti időben az utczán járkálni
nem szabad. Az ezen szabályok ellen vétő bordély tulajdonos 2 fo-
rinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén

12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntetendő, ismétlés esetén ha az utolsó büntetés után fél év még le nem járt, a bordélyház bezárható. Ha ezen kihágást kéjné követi el, az 1879. évi 40. t.-cz. 81. §. alapján büntetendő.

17. §.

Kihágást követ el:

a) azon kerítő személy, ki kéjnéknek hatósági engedély nélkül üzetük folytatására szállást, buvóhelyet ad, ki kéjnök elszerzésével üzérkedik, vagy ki ilyen tilos üzleteknél közben jár;

b) azon bordély-tulajdonos, ki valamely kéjné személyes szabadságának élvezetében jogtalanul korlátoz, mennyiben ezen cselekmény súlyosabb beszámítás alá nem esik.

Ezen kihágások 5 napig terjedhető elzárással és 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők, ez utóbbi behajthatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárásra lesz átváltoztandó.

18. §.

Ha valaki valamely nőnek, a nő beleegyezése mellett azon czélból, hogy terhessége megakadályoztassék, fogamzási képességét megrontja, vagy e czélból kísérletet követ el, mennyiben a fennforgó eset súlyosabb beszámítás alá nem vonható: kihágást követ el és 5 napig terjedhető elzárással, 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, ez utóbbi behajthatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárásra lesz átváltoztatandó.

19. §.

A ki emberi élelemre szánt marhát vagy más állatot akar levágni és elárusítani, köteles azt előzőleg a községi előljárásnak bemutatni és annak egészséges állapotát a községi előljárásság részéről kijelölt egyének által megvizsgáltatni. A mely községben járási orvos, körorvos, vagy állatorvos lakik, a vizsgálat általuk teljesítendő. Ezen szabály megszegése az 1879. évi 40. t.-cz. 104. §. értelmében büntetendő kihágást képez.

20. §.

Minden lónak és szarvasmarhának elhullását a tulajdonos köteles azonnal az előljárásnak bejelenteni, az előljárásság pedig köteles minden gyanus esetet a szolgabírónak sürgősen tudomására hozni és 48 óráig a hivatalos vizsgálat érdekében a hullát földel elhantolva őrizet alatt tartani. Ugyan ezen szabály áll járvány esetében a sertések elhullására nézve is. A gyanus eseteknél elrendelt hivatalos intézkedések zárlat és fertőtlenítő eljárás és tisztítás pontosan végrehajtandók. Ki ezen rendszabályokat meg nem tartja, mennyiben a fennforgó eset súlyosabb beszámítás alá nem jöhet, 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

21. §.

Az elhullott állatok hullája az 1879. évi 40. t.-cz. 124. §-ban foglalt büntetés terhe alatt, valamely a község által kijelölt alkalmas helyen, oly mélyen elásandó, hogy a fölött legalább egy méter magas föld rakassék és a behantolt föld tövissel, vesszővel és karóval lekötendő.

22. §.

Községekben trágyadombok, szemét és peczegődörök évenként legalább egyszer kitakarítandók, járványbetegségek alkalmával pedig a hatóság rendeletére 8 nap alatt kihordandók. A ki ezen szabályt megszegi, az 1879. évi 40. t.-cz. 125. §. értelmében büntetendő.

Trágyalének, peczegődör szivárgásnak utczára, kutakba vagy folyóvizekbe kieresztetni nem szabad, a ki ezen szabályt megszegi, 2 frttól 20 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén 12 órától 2 napig terjedhető elzárással büntetendő.

23. §.

Ki közös lakásnál az e célra kijelölt helyen kívül vizet, szemetet vagy ronda tárgyat kiönt vagy dob, 2 forinttól 20 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén 12 órától 2 napig terjedhető elzárással büntetendő.

24. §.

Kinek háziállatját valamely veszettség gyaaujában lévő állat megsebezte, köteles az esetet az előljárásának azonnal bejelenteni és a megsebezett állatot elkülönített záros helyen kötve tartani, vagy más-ként ártalmatlanná tenni. A ki ezen elővigyázati szabályokat meg nem tartja, kihágást követ el és az 1879. évi 40. t.-cz. 103. §. értelmében büntetendő.

25. §.

Ha valamely emberi hullának kellő időbenni eltemetését az illetékes hatóság felszólítására valamely egyházi személy bármi okból megtagadja, vagy meggátolja, tekintettel az 1876-ik évi XIV. t.-cz. 115. §-ra, kihágást követ el és 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

26. §.

Senkinek sem szabad a fennálló szabályok ellenére az illetékes közigazgatási hatóság engedélye nélkül semmiféle épületet felépíteni, hasonlólag nem szabad a már kinyert és jogerőre emelkedett építkezési engedélytől eltérőleg építkezni. A ki ezen tilalmat megszegi, 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntetendő és az építkezési engedély feltételeinek végrehajtására, ott hol a tűzbiztonsági és egészségügyi tekintetek megkövetelik, közigazgatási uton záros határidő és ismételt büntetések terhe alatt reászoritandó.

27. §.

A szabad közlekedés érdekében elrendeltetik, hogy senkinek sem szabad közlekedési utakon, utcázakon, nyilvános téreken (piaczokon) árukat, hordókat, ládákat, tüzi- és épületfákat, köveket, fővényt, kékvet, vagy más a közlekedést megakadályozó nagyobb halmazt képező anyagokat az illetékes közigazgatási hatóság különös engedélye nélkül lerakni vagy lerakatni. A ki ezen tilalmat megszegi az 1879. évi 40. t.-cz. 119. §. értelmében büntetendő kihágást követ el.

28. §.

Minden építkezés megkezdése, valamely épület lebontása, vagy kijavitása az illetékes községi előljárásnak előzetesen bejelentendő a végett, hogy a közlekedés és közbiztonság szempontjából a helyi viszonyoknak megfelelő hatósági óvintézkedések kellő időben megtétet-hessenek. A ki ezt mulasztja, vagy a kiadott hatósági intézkedéseket meg nem tartja, vagy a mely előljáró a szükségesnek mutakozó in-tézkedéseket el nem rendeli, s ez utóbbi esetben valamely véletlen szerencsétlenség vagy károsodás történt, az 1879. évi 40. t.-cz. 117. §. szerint büntetendő kihágást követ el.

29. §.

Azon hidépítő vállalkozó, a ki már felbontott hidhoz és az ide-iglenes átkelésre szolgáló póthidhoz, nappal a figyelmeztető jelt, éjjel égő lámpást nem alkalmaz; ugyszintén az is, ki a figyelmeztető jelt ledönti — elviszi, az égő lámpást kioltja vagy elviszi, az 1879. évi 40. t.-cz. 119. §. szerint büntetendő kihágást követ el.

30. §.

A ki azon fennálló szabályt megszegi, hogy közlekedési utakon mindig jobbfelől kell hajtani, vagy a ki a közlekedés akadályozására járművével a közlekedési utat elfoglalja vagy szándékosan rendetlenül lajt, a közlekedési uton lovait, marháit éteti és felügyelet nélkül hagyja, vagy végre, ki lovait, marháit a közlekedési uton befogva sza-badon ereszti, az 1879. évi 40. t.-cz. 120. §. értelmében büntetendő kihágást követ el.

31. §.

A mely községi előljáró a hatósága területén átvonuló törvény-hatósági vagy közlekedési utakon megromlott műtárgyakat az illetékes szolgabíróhoz azonnal be nem jelenti, s addig is mig további intéz-kedés tétethetnék, az akadálytalan közlekedést a község erején a le-hetőségig nem biztosítja és a veszélyes helyeken a figyelmeztető jele-ket fel nem állítja; vagy az, a ki a községi utak hasonló romlásait

saját hatáskörében a lehetőségig azonnal helyre nem állítja, az 1876. évi V. t.-cz. értelmében fegyelmileg megbüntendő.

32. §.

A ki törvényesen reáráott természetbeni közmunka tartozását, megváltás esetét kivéve, a közigazgatósági hatóság rendeletére a kitűzött határidőben nem teljesíti, a községi bíró annak költségére és veszélyére a nem teljesített közmunkát fogadott munkásokkal lehető olcsón végrehajtatja és a szolgabíró által az illető a felmerült költségek megfizetésében elmarasztalandó.

33. §.

A ki hatósági intézkedés folytán az utra hordott kavicsot, onnan hatósági rendelet nélkül elhordja, ha ssintén azt hasonló célra fordította is, 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

34. §.

A ki közlekedési utakon a hidakat, átereszeket, karfákat, vagy a közlekedés védelmére szolgáló más műtárgyakat, azoknak alkatrészeit megrongálja vagy megsemmisíti, mennyiben a fennforgó eset súlyosabb beszámolás alá nem jöhet, 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

35. §.

A ki az 1840. évi X. t.-cz. 5. §-ban meghatározott engedély kieszközlése nélkül a vizeknek természetes lefolyását akadályozó malomgátot vagy dugást készít, vagy a ki a már szabályszerűleg kiadott építési engedélytől eltérőleg és kárt okozólag készíti el a malomgátot vagy dugást, vagy végre a ki a gátszilipeket nem a kinyert engedély értelmében kezeli, mennyiben a cselekmény súlyosabban nem büntetendő, 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén tizenkét órától öt napig terjedhető elzárással büntetendő.

36. §.

A ki a patakoknak, mezei árkoknak és forrás vizeknek természetes lefolyását másnak kárával önhatalmulag akármely módon és alakban gátolja, mennyiben a cselekmény súlyosabban nem büntetendő, 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntetendő; és ezen felül a kártérítési jog érintetlen hagyásával általa az előbbi állapot helyre állítandó.

37. §.

Mindenki köteles közveszély u. m. hóvuvás, árvíz, tűz, erdő-égés, stb. esetben az előljárásság rendeletére a rendelkezése alatt lévő kézi és írás napszámmal a fennforgó veszély elhárítására azonnal közreműködni, ellenesetben az 1879. évi 40. t.-cz. 142. §. értelmében büntetendő kihágást követ el.

38. §.

Tűzvész kiütésének és terjedésének meggátolása czéljából elrendeltetik:

a) Sütőben és hiuban tűzveszélyes és gyúlékony anyagot tartani nem szabad.

b) Hamut, parázst csak kemenczében, pinczében, szabadföldön és érczedényben lehet tartani.

c) Mindenki köteles tüzelő készletét, kéményt és kürtőt folytonos használat mellett havonként legalább egyszer kitakaríttatni.

d) Szerződésileg kötelezett kéményseprők felelősség terhe alatt kötelesek a kürtöket és kéményeket tisztán tartani.

e) Deszkából készült kürtők és füstfogók alkalmazása tiltatik.

f) Gyümölcsöt aszalni, disznót perzselni, vagy más szabad tüzet gyújtani szeles időben falu között és belsőtélken nem szabad.

g) Hiuban, istállóban, pajtában és csürben szivarozni, pipázni, szabad égő gyertyával járkálni nem szabad.

h) Cséplés alkalmával csürben, csüröskertben pipázni, szivarozni nem szabad.

i) Minden gőzcséplőgép tulajdonosa köteles cséplés alkalmával vízi-fecskendőről és a munkaadó elegendő mennyiségű vízről gondoskodni.

j) Száraz és szeles időben a községi előljáróság rendeletére minden ráztulajdonos köteles udvarán vízkészletet tartani.

k) Tűzvész kiütése esetén köteles mindenki a szolgabíró, községi előljáróság, csendőrség, tűzoltó parancsnok vagy katonaság részéről az oltásra, rendfenntartásra, a személy és vagyon biztonság érdekében kiadott rendeleteket és intézkedéseket tehetsége szerint végrehajtani

A ki ezen szabályokat megszegi, az 1879. évi 40. t.-cz. 141. §. szerint büntetendő kihágást követ el.

39. §.

Kinek házi állata a más birtokos kertjébe átjár s azt figyelmeztetés után sem akadályozza meg, 2 forinttól 10 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén 12 órától 1 napig terjedhető elzárással büntetendő.

40. §.

Törökbuza érés alkalmával ott, hol azt a helyi viszonyok miatt a községi előljáróság elrendeli és kihirdeti, köteles mindenki kutyáját a tilalom ideje alatt elzárva vagy megkötve tartani. A ki ezen szabályt meg nem tartja, 2 forinttól 10 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén 12 órától 1 napig terjedhető elzárással büntetendő. Őrző kutyákra szájkosár is alkalmazható és ez esetben ezen kutyák szabadon járhatnak.

41. §.

A ki az állami, törvényhatósági és községi közutak mellé, vagy a vasutak vonalán és tagosított birtokok határaiban elültetett fákat bármilyen módon megrongálja, vagy megrongáltatja, mennyiben a fennforgó eset súlyosabb beszámítás alá nem esik, 3 napig terjedhető elzárással és 20 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

42. §.

A ki igás marháit durva bántalmazással akarja tulságos teher vonására kényszeríteni, vagy a ki csökönyös lovát durván bántalmazza, az 1879. évi 40. t.-cz. 86. §. szerint büntetendő kihágást követ el.

43. §.

Azon szinigazgató, ki előadásainak rendezésében a községgel szemben visszaélést, vagy rászedést követ el, mennyiben a cselekmény súlyosabb beszámolás alá nem jöhet, 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

44. §.

Ki valamely községben lakás végett letelepedni akar, köteles ezen települési szándékát a beköltözéstől számítandó 30 nópok alatt a községi képviselő testületnek írásban bejelenteni s egyidejűleg kimutatni, hogy magát esetleg családját a község terhelése nélkül fenntartani képes. A ki ezen bejelentést elmulasztja, 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntetendő, s a mennyiben erkölcsi és anyagi állását igazolni nem képes, hazájába toloneczozandó.

Kivétetnek ezen szabály alól az állami és törvényhatósági tisztviselők hivatalos székhelyöket illetőleg.

45. §.

Ki a megengedett vagy az arra alkalmas és senki által nem kifogásolt helyeken vagy helyiségekben kiragasztott vagy kifüggesztett magán hirdetéseket, a hatóság rendelete nélkül letépi, megrongálja, eltávolítja, vagy olvashatlanná teszi, 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

46. §.

A gözcseplő és gazdasági gépek által okozható szerencsétlenségek lehető elhárítása vagy a már megtörtént szerencsétlenség lehető enyhítése okából elrendeltetik :

1. Miden gép vagy gyártulajdonos köteles vérelállító szerekből u. m. timsó, gyantapor, bányatapló, tépés, nyomfoltok, sebkötők és érnymaszából legalább három félélt folytonosan kéznél tartani.

2. Az érnymasz előforduló szerencsétlenség esetén az orvos vagy annak hiányában más értelmes egyén által a vérző ütés törzsre illesztendő erőssen a végtag körül csatolandó, hogy a betegnek a kórházba vagy hazaszállítása alkalmával utközbeni elvérzése megakadályoztassék; egyébaránt a géptulajdonos gyors orvosi segélyről lehetőségig gondoskodni tartozik.

3. A gép körül foglalkozó munkások ruházata lehetőleg szűk és testhez simuló legyen.

4. A gépfelügyelő személyes felelősséggel ügyelni tartozik, hogy ittas emberek a gép körül alkalmazást ne nyerjenek.

5. Az olajozó kannák hosszú csőrrel legyenek ellátva, hogy a géphengerek olajozása kellő távolságra történhessék.

6. Hol cséplőgép működik, a falusbiró köteles személyesen meggyőződni arról, hogy az ezen szakaszban felsorolt szabályok megtartatnak-e?

7. Közszemlére kitett gépeknél a tulajdonos vagy kereskedő köteles azok hajtókerekét, vagy hengerét szorosán lekötöni. A ki ezen szakaszban irt szabályok ellen vét, vagy mulaszt, kihágást követ el és az 1879. évi 40. t.-cz. 111. §. értelmében büntetendő.

47. §.

A ki a hatóság jogerős határozata által felállítani rendelt közkerítést a kitüzött határidő alatt fel nem állítja és ezen mulasztását igazolni nem képes, annak költségére a hatóság a közkerítést felállíttatja.

48. §.

A jelen szabályrendelet alapján kiszabott pénzbüntetési összegek a megyei kórház-alap javára az 1879. évi 40. t.-cz. vonatkozó szakasza alapján kiszabott és befolyt büntetés-pénzek, ellenben az idézett törvényczikk 12. §. értelmében az 1878. évi V. t.-cz. 27. §-ban jelzett czélokra fordítandók.

49. §.

Ezen szabályrendeletben megállapított kihágásoknál a büntető eljárás az 1880. évi augusztus hó 17-én 38,547 szám alatt kibocsátott belügyminiszteri rendelet szabályai szerint történik és elsőfokban a szolgabíró, másodfokban az alispán és harmadfokban a belügyminister bíráskodik.

50. §.

Ezen szabályrendelet hatálya Székely-Udvarhely rendezett tanácsu város kivételével, egész Udvarhelymegye területére kiterjed.

Udvarhelymegye törvényhatósági bizottságának Sz.-Udvarhelytt, 1884. november 3-ik napján tartott rendes közgyűléséből.

Dr. Török Albert,
alispán.

66450. B. M. szám.

II.

Ezen szabályrendeletet az 1879. XL. t.-cz. 5. §-a alapján megerősitem.

Budapesten, 1884. évi december hó 13-án

a minister helyett
Beniczky,
államtitkár.

XI.

Ideiglenes szabályrendelet,

**a halászási jog gyakorlását illetőleg Udvarhelymegye
törvényhatósága területén.**

1. §.

A törvényes halászási jog tulajdonosa ezen jogot, vagy személyesen vagy meghatalmazottja által gyakorolja, vagy ugyanazt haszonbérbe adhatja.

Ha a törvényes halászási jog tulajdonosa egy község vagy testület, úgy köteles azt vagy nyilvános árverezés útján haszonbérbe adni, vagy arra különösen rendelt halásmester által gyakoroltatni.

A halászási vizek haszonbérleti időszaka legalább is 12 évet kell hogy magában foglaljon.

2. §.

Az egyes községek vagy testületekhez tartozó összefüggő halászási vizeket nem szabad egyes haszonbérleti részekre felosztani.

A halászási környék összefüggése fölött kérdéses esetekben a törvénhatósági alispán szakértők meghallgatása mellett határoz.

3. §.

Ha a természet szerint összefüggő halászási környék két vagy több tulajdonosnak van birtokában, úgy kötelezvék az egész határt mint haszonbérleti egészet árverezés alá hozni; az eredményezett haszonbérben az egyes birtokosok saját halvizeik közönséges vizállásnál mért területük arányában osztoznak.

Ha ezt illetőleg az egyes birtokosok közt barátságos megegyezés nem eszközölhető, úgy a thatóság, illetőleg az alispán szakértők meghallgatása után határoz.

4. §.

A halak fogása, áruba bocsátása és eladása az ivási idő alatt általában tilos.

Az ivási idő nyári ivásu halakra nézve ápril hó 1-étől junius hó 30-ig, a téli ivásu halakra nézve november hó 15-től január hó 15-ig terjed.

Kivételképpen a mesterséges haltenyésztés érdekében a halak fogását az ivás idejében is megengedheti a thatóság, illetőleg az alispán, mindazonáltal e felől a jogosultnak egy szabadság-levél kiállítandó, melyet a halászok a halak fogásánál és szállításánál magukkal vinni és kívánatra előmutatni kötelesek.

A mesterséges haltenyésztésnél szükségelt halak, a használat után újból a szabad vagy zárt vizeknek kell hogy átadassanak.

Kivételkép szabad a thatóságnak, illetőleg az alispánnak szabadságot azok eladására megfelelő ellenőrzési rendszabály használata mellett.

5. §.

A thatóság, illetőleg az alispán a halászásra jogosultnak egy halászejegyet állít ki, melynek tartalmazni kell kezdést és kiterjedését az igazolványnak.

Az ilyen halászejegy tulajdonosa, annak alapján halászó személyeinek a falu előljáróságától ellenjegyzendő igazolási jegyet állít ki, melyet az illető személyek a halfogásnál felszólításra előmutatni tartoznak.

A halászásnál a halászási, vagy engedélyezési jegy tulajdonosának jelenlétében alkalmazott segély-személyzetnek nincs szüksége külön igazolványra.

6. §.

Tilos: a) minden oly állandó készülék: halretesz, kosár, háló stb. alkalmazása, mely közönséges vizállás mellett a vízfolyás felénél

többet vagy a tavak ki- és befolyásait, a vízközépén egész a fenékgig elzárja;

b) gátaknál és zsilipeknél bárminemű fogók felállítása;

c) az éjjeli halászat;

d) a halak elkábítása, megmérgezése és robbanószerrek alkalmazása;

e) mindennemű és bármily néven nevezendő oly fogó eszköz használata, melynek nyílásai vagy nemei nedves állapotban hosszú és szélességben legalább $4\frac{1}{2}$ centimeter ($1\frac{1}{2}$) „átmérővel nem bírnak.“

A használatra készített hálón, mielőtt használatba vétetnék, az az illető községi előljárásnak bemutatandók, a hol is azok, ha a szabályos mértékkel megegyezőknek találtnak, a törvény által meghatározott önbélyeggel ellátatván, a tulajdonos nevével együtt nyilvántartás végett jegyzékbe vevendők. Ezen eljárásért díj nem fizettetik.

„Jég alatti halászat csak az esetben engedtetik meg, ha a teljesen befagyott vizen a halak lélekzésére elégséges számú lég tartatik folytonosan nyitva.“

7. §.

A halikra szedés szigoruan tiltva van.

8. §.

Következő halfajtákat tilos fogni, áruba bocsátani és eladni, ha szemektől egész az úszonyig mérve legalább az előadott hosszúságot el nem érték: a galócza 7 hüvelyket.

Minden más pisztrang fajták, továbbá a pozsár, kárász, az angolna félék és a márnák 6 hüvelyket, a harsa 15 hüvelyket.

9. §.

Tenyésztési és ivási helyek különös rendőri oltalom alatt állanak; ezen helyek határszélén táblák állitandók fel ezen felirattal:

„Tenyésztési és ivási helyek.“

Ezen helyeken az illető halfajnak ivás ideje alatt a nád és fű kaszálása, kövek gyűjtése, porond és iszap elhordása nem eszközölhető. Házi récék és lúdak ilyen helyre nem bocsáthatók.

10. §.

A halászatra jogosultaknak és a felügyeleti személyzetnek szabad vidrákat, halász-gémekeket és a halaknak ártalmas más állatokat elejteni.

11. §.

A halászás éjjel egyszóval naplemente után és egyszóval napkelte előtt tilos.

12. §.

Halvizekbe való bevezetése vagy bevetése oly anyagoknak, melyek a halakban vagy teljes pusztítást, vagy tetemes kárt okoznak, tilos.

Azónban a gazdaszat vagy iparnak tulsulyal bíró érdekében ilyen anyagok bevezetése vagy bevetése alkalmas, a halakban történhetõ kárt a legkisebb mértékre szorító rendszabályok használata mellett a thatóságtól, illetõleg a kerületi felügyelõségtõl megengedtetthetik.

Az erre szükséges védeszközök költségeit az illetõ intézet tulajdonosa viseli, ha a kár csupán iparüzletébõl származik és a költségek a gazdaszati vagy iparüzlet jövedelmeivel nem aránytalanok.

Ellenkező esetben a költségeket a halászatra jogosultnak vagy egészen, vagy részben kell viselni.

Ha az érdekeltek ezen költségek felosztása iránt nem tudnak meg egyezni, ezen esetben szakértõk meghallgatása mellett a thatóság, illetõleg az alispán határoz.

13. §.

A len és kender beásztatása folyóvizekben általában tilos.

Ezen tilalom alól kivételeket a thatóság megengedhet oly községek számára, hol a helyiség nem alkalmas czélszerű áztató helyek berendezésére és a folyóvizek használása a len és kender készítésre nélkülözhetetlen.

14. §.

„Mindazok 5 frttól egész 50 frtig terjedhetõ pénzbüntetéssel büntetettnek, kik e rendszabás 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11 §. tilalmi és rendelvényei ellen vétnek.“

Ugyanazon pénzbüntetés alá esik az is, ki halász-eszközökkel el látva halászati vizek közelében jogosulatlanul találtatik.

A tilos halfogásnál használt halászási eszközök megsemmisítendőek, a törvényellenesen áruba bocsátott, eladott és elküldött halak és rákok, a halászbíróknak javára lefoglaltatnak.

Ha az illető jogosult kétségkívül ki nem puhatolható, úgy a lefoglalt állatok kiváltási díja, azon község szegények alaptőkéjéhez csatoltatik, hol a letartóztatás történt.

Oly intézkedések és előkészületek halászati célra, melyek ezen rendszabás 6-ik §-a ellen állítottak a legrövidebb úton lerontandók.

15. §.

Ki ezen rendszabás által büntetés terhe alatt tiltott áthágás véghez vitelére övéit, inasait, vagy napszámasait használja, résztvevőkül vagy segédekül, ha ezek a fizetésre nem képesek, saját büntetése mellett, még azoknak is pénzbüntetését lefizetni tartozik.

16. §.

„A pénzbüntetés behajthatlansága esetében a pénzbüntetés elzárásra változtatandó át, melynek tartama az 1879 XL. t.-cz. 22. §-ában foglalt rendelkezések szerint fog megállapíttatni.

17. §.

A halászási jog tulajdonosa, vagy annak meghatalmazottja, a tetten kapott idegent megzabolgathatja, köteles azonban ezen esetben az illetékes hatóságnak erről a jelentést három nap alatt megtenni.

18. §.

A halászásra jogosult által felállítandó, a hatóság, illetőleg az alispán által felesketett halászati felügyelőkn kívül még a helyi rendőröknek, az út- és vízépítések felügyelő személyeinek, a csendőröknek, a pénzügyőröknek s határfelügyelőknak, a mennyire nem történik saját szolgálati feladatuknak rovására, ezen szabályrendeletek feletti őrködés és felügyelet, ugymint felfedezett haltolvajlások feljelentése, az

illetékes hatóságnak szolgálati kötelességévé tétetik. A felesküdt felügyelőnek feljelentése ellen bizonyítékok hiányánál hiteles erővel bír.

19. §.

Ezen rendszabásnak meghatározásai zárt-tavakra és viztartókra nem terjednek ki.

Ha halak és rákok ily tavakból, az ivás idejében, vagy a megszabott mértéken alól szállíttatnak, áruba bocsátatnak vagy eladatnak, számukra egy hatóságilag hiteles bizonyító igazolási irat állítandó ki.

20. §.

A rákok fogása ugyanazon meghatározásoknak van alávetve, mint a halaké.

21. §.

Ezen rendszabás végrehajtásával, a törvényhatósági alispán bízatik meg.

A thatósági bizottságnak 1880. november 3-ik napján tartott rendes közgyűlési határozat folytán újból megerősítés végett felterjesztetni határoztatott.

Székely-Udvarhelytt, 1880. november 3-án.

XII.

Szabályrendelet,

az 1876. évi XV-ik törvény-czikk 57 §-a a) pontja alapján.

1. §.

Mindenik község előljárósága köteles az idézett törvény által az adó-végrehajtás keresztül viteléhez alkalmazott községi bíró vagy pénztárnok, jegyző vagy körjegyző és becsüsök tevékenységére felügyelni s az általuk vezetett tevékenységi naplót munkálkodások idejét határozottan előtüntető aláírással ellátni.

2. §.

Az 1-ső §. intézkedése értelmében szerkesztett napló beadása után a községi előljáróság a községi pénztárba begyűlt végrehajtási illatékkekből kiutalja, a végrehajtáshoz alkalmazott községi előljárók és tagoknak a 3-ik §-ban megállapított napi díjat.

3. §.

A községnél fizető adózók elleni végrehajtáshoz alkalmazott körjegyzőknek egy napidíja 1 frt, fél napidíja 50 kr, a községi tagoknak egy napidíja 50 kr, fél napidíja 25 krban állapittatik meg.

Székely-Udvarhelytt, 1884. márczius 25-én.

XIII.

Szabályrendelet

a megyei tisztviselők, segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzetnek fizetési előlegben való részesítése tárgyában.

1. A megyei közigazgatási tisztviselői, valamint a segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzet rendes fizetésének tíz (10%) százaléka erejéig terjedhető fizetési előleg engedélyezése iránt fennforgó méltányossági tekintetek alapján folyamodhatnak.

2. A fizetési előleg 10% százaléknál csak az évi rendes fizetés vehető alapul, de a mellék járulékok nem.

3. Bármikor engedélyeztetik az előleg, az a folyó év végéig egyenlő havi részletekben mindenkor törlesztendő.

4. Fizetési előlegek csak oly esetekben engedélyezhetők, midőn kivételes méltányossági tekintetek forognak fenn és az ezzel egybekötött kiadás a megye háztartásában fenn akadást nem okoz.

5. A fizetési előleg mindenkor a megye alispánjához benyújtott szabályszerűen bélyegzett folyamodványra utalványozható és fokszerűen bélyegzett és az alispán által láttamozott nyugtára fizetheti ki.

6. Utalványozás előtt a fizetési előlegek iránt benyújtott folyamodványok a megyei központi számvevőséggel előzetesen mindig közlendők annak igazolása végett, hogy a fizetés alapjául szolgáló pénzalap állása az utalványozást kimerülés nélkül megengedi és hogy folyamodót már korábban felvett előleg visszafizetése nem terheli.

7. A törvényhatósági közgyűlés felhatalmazza a vármegye alispánját arra, hogy a fizetési előlegeket a házipénztárból ezen szabályrendelet korlátai között jogérvényesen kintalványozhassa.

8. Ezen szabályrendelet korlátain tulmenő bármely körülmények között kérelmezett fizetési előlegezésnek csakis Belügyministeri előzetes jóváhagyás után lehet helye.

Udvarhelymegye törvényhatósági bizottságának Sz.-Udvarhelytt, 1884. évi november hó 3-ik napján tartott rendes közgyűléséből.

XIV.

Szabályrendelet

a korcsmai hitel tárgyában.

(1883. évi XXV. törvényczikkhez).

1. §.

A vendéglőkben, korcsmákban és más italmérési helyiségekben — ide értve azon kereskedéseket is, melyek a szeszes italok kicsinyben eladásra joggal bírnak — kiszolgáltatott szeszesitalok ára iránti követelések fejében biróilag megítélhető összeg Údvarhelymegye területére nézve 2 forintban állapittatik meg.

2. §.

Ezen szabályrendelet minden községben szokott módon kihirdetendő, s minden italmérési helyiségben magyarul és az illető község jegyzőkönyvi nyelvén, a vendégek által könnyen látható helyen kifüggesztendő, s olvasható állapotban tartandó.

Azon vendéglős, korcsmáros, vagy italmérő, ki ezen §. rendeletét nem reljesíti, a községi szegény-alap javára 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel fog büntettetni.

3. §.

Jelen szabályrendelet folyó évi július elejével lép életbe.

Midőn erről a megye közönségét a szabályrendelet egyik példányának és a 2751. szám alatti alispáni jelentésnek visszaküldése mellett további eljárás végett értesitem, egyszersmind felhivom, hogy a fentebbiek értelmében helyesbitett szabályrendeletnek idejekorán leendő kihirdetése és kifüggesztése iránt intézkedjék.

Údvarhelymegye törvényhatósági bizottságának 1883. május 8-án tartott üléséből.

2357. számhoz.

B. M. VI.

XV.

Szabályrendelet

**a mezei hites rendőrszemélyzetről és a
mezei rendőri kihágásokról az erdélyi részek és a
polgárosított magyar határőrvidék területén.**

1. §.

Mezei jószág alatt mindazon tárgyak értetnek, melyek a legszélesebb értelemben vett földmiveléssel és mezei gazdasággal közvetlen vagy közvetett kapcsolatban állanak, a mennyiben ezen tárgyak nyílt mezőn vannak.

Ennélfogva a mezei jószághoz számítandók a szántóföldek, rétek, kertek, szőlők, mindenféle gyümölcsfák és ültetvények, borházak, szénáspajták, méhesek, mezei gunyhók, kerítések, sövények, fasorok, halastavak, öntöző és vízlecsapoló készülékek, mezei utak és ösvények, mezei kutak stb, valamint a még be nem hordott termények és vete-mények, szénakazlak és asztagok, a mezőn künn hagyott mezőgazda-sági eszközök és szerszámok, ígás és legelő marhák, trágya, stb.

2. §.

A mezővéd szolgálatra csak azon csőszök hiteltethetnek meg, a kik

a) vagy valamely község által a községi határban fekvő minden mezei jószág őrzésére, vagy pedig

b) valamely nagyobb jószág vagy gazdaság birtokosa által mezei jószágá őrzésére rendeltettek ki.

3. §.

A mezővéd szolgálatra való felesketés a járási szolgabíró, illetve városi rendőrkapitány által eszközöltetik, s csupán a felesketendő csősz gazdájának, illetőleg az azt kirendelőnek kérelme folytán történhetik,

Az eskü a következő eskü minta szerint teendő le:

Eskü minta a mezővéd személyzet számára.

Én — esküszöm, hogy a gondviselésemre bízott mezői jószágra minden tőlem kitelhető gondossággal és hűséggel vigyázok, s azt védem; mindazokat, a kik ezen vagyont bármi módon rongálni akarják vagy valóban rongálják, személyválogatás nélkül, lelkiismeretesen feljelentem, ha szükséges törvényes módon megzálogolom és letartóztatom, ártatlant hamisan nem vádolok, s nem gyanusítok, minden kárt tehetségemhez képest gátolok, s az okozott károkat legjobb tudomásom és lelkiismeretem szerint előadom és megbecsülöm, valamint azoknak orvoslását törvényes uton kérem, a reám ruházott köteleességek teljesítése alól magamat előljáróim tudata és beleegyezése nélkül, vagy elkerülhetlen akadályoztatásom esetén kívül soha ki nem vonom, s a reám bízott vagyonról mindig kellőleg számot adok. „Isten engem úgy segéljen.

4. §.

A mezővéd szolgálatra felesketett minden egyénnek az eskü letételéről írásbeli bizonyítvány adandó, melynek még a kirendelő nevét s a csősz által őrzendő terület pontos leírását is tartalmaznia kell. Ezen bizonyítvány a csősznek igazolványul szolgáland.

5. §.

A mezővéd szolgálatra a közigazgatási hatóságok által csak feddhetlen magaviseletű és 20 éves kort betöltött egyének eskettethetnek fel.

6. §.

Oly egyének, a kik valamely büntettségben vagy másnak személye ellen elkövetett erőszak vétségében, továbbá nyereség vágyból credő vagy közerkölcsiség elleni vétségben bűnösnek ítéltettek és olyanok, a kik a reájuk kirótt hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése, mellék büntetés hatálya alatt állanak, a mezővéd szolgálatra fel nem eskettethetnek.

7. §.

A felesketés megtagadható az észlelő és emlékeztető tehetség gyengesége, iszákosságra, játékra, verekedésre és kicsapongásokra való

hajlam, megvesztegethetőség vagy csempészkedés, általában oly testi és erkölcsi fogyatkozások miatt, a melyek a hatóságok véleménye szerint, az illető egyént a mezővéd szolgálatnak gyakorlására kevésbé alkalmassá vagy egészen képtelené teszik.

8. §.

A mezővéd szolgálatra felesketett személyzet ezen szolgálat gyakorlásában nyilvános örnek tekintetik, s e tekintetben a törvényen alapuló mindazon jogokat élvezni, melyek a felsőbbbségi személyeket és a polgári öröket illetik.

A hites csőszöknek szolgálati eskűjökre való hivatkozással tett vallomásai oly tények, vagy körülmények iránt, melyek szolgálatuk gyakorlására vonatkoznak, s melyeket ők szolgálatuk gyakorlásá közben vettek észre: bizonyító erővel bírnak.

9. §.

Hogy pedig a mező védszolgálatra felesketett személyzet megismertethessék: szolgálatban könnyen felismerhető jelvényt kell viselnie, melynek alakja a járásban köztudomásra hozandó.

10. §.

A mezővéd szolgálatra felesketett személyek a 6 §-ban megállapított kizárási okok valamelyikének beálltával, a felsőbbbségi személyt és polgári ört illető jogokat, melyeket a felesketés által nyertek, elvesztik.

Egyébiránt a 7. §. határozataihoz képest, testi vagy erkölcsi fogyatkozások beálltával ezen jogok elvesztése határozatilag ki is mondatik.

11. §.

A mezővéd szolgálati felesketésre hivatott közigazgatási hatóságok (3. §.) határoznak az eskületétel megengedése s a felesketés által szerzett jogok elvesztése (10. §.) felett is.

Ezen határozatok ellen fellebbezési jogorvoslatnak van helye.

12. §.

A hites mezővéd személyzet szolgálati felszólításainak mindenki köteles engedelmeskedni, viszont ezen személyzet is szigorú felelősség terhe alatt köteles minden törvényellenes eljárástól tartózkodni.

13. §.

Ha valamely egyén mezei lopás elkövetésén, vagy a mezei jószág egyéb rongálásán éretik, ha ismeretlen, vagy ha állandó lakhelye nincs, letartóztatandó.

Más egyéneket csak akkor szabad letartóztatni, ha a hites mezővéd személyzet szolgálati felszólításának ellene szegülnek, azt szóval vagy egyébként bántalmazták, vagy ha tetemes rongálásokat követtek el.

14. §.

Ha oly egyén, a ki a 13. §. rendelkezéséhez képest letartóztatható, azon helyről, hol tetten kapták elfutott, a hites mezővéd személyzet üldözőbe veheti, s a felügyeletére bizott terület határán kívül is letartóztathatja.

15. §.

A hites mezővéd személyzet köteles a mezei lopás elkövetésén, vagy a mezei vagyon egyéb rongálásán ért egyénektől a lopott tárgyakat, nemkülönbén a lopás vagy rongálás elkövetésére használt eszközöket elvenni.

Jogában áll továbbá a mezei kár elkövetésével alaposan gyanúsított személyektől, ha ezek más földjén éretnek, elvenni a föld termények előállítására közönségesen használt szerszámokat, ha ezeknek magukkal vitelét igazolni nem képesek.

16. §.

Minden letartóztatott egyén haladéék nélkül a községi előjáróságnak adandó át, az illető hatóság elé leendő állítás végett.

Az elvett tárgyak és szerszámok hasonlóképen haladéék nélkül a községi előjáróságnak adandók át, mely azokat a károsultnak, ha az ismeretes, vétbizonyítvány mellett azonnal átszolgáltatni köteles.

Ha a károsult ismeretlen, a községi előljáráóság annak kinyomozása végett a kellő intézkedéseket tegye meg, s minden esetre gondoskodjék arról, hogy az elvett tárgyak, ha romlásnak vannak kitéve, a még ki nem tudott károsult javára elárusíttassanak.

17. §.

Ha a mezei jószágban állatok által tétetik kár, a hites mezővéd személyzet a károsult számára a magán zálogolást teljesíti. Ezen zálogolás a község által kirendelt mezővéd személyzet részéről elmarad azon esetben, ha a kár a község nyájához tartozó, s a község által kirendelt pásztor felügyeletére bízott állatok által történik.

18. §.

A kirendelt hites mezővéd személyzet tartozik a zálogolt marhát haladék nélkül a helybeli előljáráóságnak átadni, mely erről ugy a zálogolt marha tulajdonosát, ha ez ismeretes, mint szintén a károsultat is, ez utóbbit különösen oly megjegyzéssel köteles értesíteni, hogy a kártérítés jogát legfeljebb nyolcz nap alatt érvényesítse, ellenkező esetben a zálogolt marha a jelentkező tulajdonosnak vissza fog adatni.

A helybeli előljáráóság a kárpótlás mennyisége iránt a károsult és a zálogolt marha tulajdonosa a barátságos egyezséget eszközölje, s azon esetben, ha hatósága alatt áll mind a két fél, de egyezés nem jön létre, jogában áll megállapítani azon biztosítási összeget, melynek letétele mellett a zálogolt marha a tulajdonosnak még a kártérítés iránt a hatóság által hozandó határozat előtt visszaadatik.

19. §.

A 2. §-ban b) alatt elősorolt magán személyek által kirendelt hites mezővéd személyzet tartozik a zálogolt marhát a szolgálatadónak átadni, s egyszersmind a zálogolás megtörténtét a helybeli előljáráóságnak bejelenteni.

A károsult szolgálatadó köteles 8 nap alatt, vagy a marha tulajdonosával kiegyezni, vagy pedig kártérítés iránti igényeinek érvényesítése végett a hatóságnál a kellő lépéseket megtenni, ellenkező esetben a zálogolt marha visszaadandó.

20. §.

A hites mezővéd személyzet köteles minden általa felfedezett mezei lopást, s a mezei jószág egyéb károsításait még akkor is, ha a

tettes ismeretlen szolgálat adójának még pedig a község által kirendelt személyzet a helybeli előljáróságnak, a magánosok által kirendelt személyzet pedig az őt kirendelőnek, s egyidejűleg a helybeli előljáróságnak tudomására juttatni.

21. §.

A helybeli előljáróság köteles a mezei jószágnek tudomására jött megrongálásáról a károsultakat, ha ismereteseek, tüstént értesíteni.

22. §.

A mezei vagyonnak állatok általi megrongálásánál a kár megtérítéséért a tulajdonos kezeskedik, akár történt zálogolás akár nem, még pedig akkor is, ha az állatok másokkal egy nyájban egyesülve, pásztor őrizetére voltak bízva.

Ha valamely közös nyáj által okozott rongálásoknál azon állatok, melyek által a kár okoztatott, vagy azoknak tulajdonosai ki nem tudhatók, a kár megtérítéséért a nyájban létező összes állatok tulajdonosai egyetemlegesen jótállással tartoznak, egymás között azonban a kártérítéshez csak a marhák faja és száma szerint járulnak, ahhoz képest, a mint azok a kártételkor a közös nyájban voltak.

23. §.

A mezei kihágás által okozott kár megbecsülésére első sorban a hitese mezővéd személyzet van hivatva.

Ha a kár a hitese csősz véleménye szerint öt o. é. forintot meghalad, köteles tüstént annak különösen meghitelt becsüsök általi becsűjét a helybeli előljáróságtól kérni, s ez tartozik a becsüt azonnal megtétetni, s a becsü eredményéről a hitese csőznek írásbeli bizonyítványt adni.

A kár becsűjének hitese becsüsök általi eszközlése a mezei kihágások minden esetében, úgy a károsult, mint a kártérítésre kötelezett által is a helybeli előljáróságnál a mezei kihágás elkövetésének vagy felfedezésének időpontjától számítandó 8 nap alatt kérhető.

24. §.

A felesketésre hivatott közigazgatási hatóságok kötelesek a mezővéd szolgálatra felesketett személyekről pontos jegyzéket vezetni, s folytonos nyilvanságban tartani.

25. §.

A mezei jószágon (1. §.) elkövetett mindennemű rongálások és károsítások, melyek az 1878. évi V., az 1879. évi XXXI. és az 1879. évi XL. törvényczikkek határozmányai alá nem esnek, mint mezei rendőri kihágások 50 krtól 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

A befolyó pénzbüntetések hováfordítása tekintetében a fennálló gyakorlat tartandó fenn.

26. §.

A jelen szabályokban megállapított pénzbüntetésnek elzárásra való átváltoztatása az 1879. évi XL. t.-cz. értelmében eszközendő.

27. §.

Egycsekben az 1879. évi XL. t.-cz. intézkedései alkalmazandók.

28. §.

A közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágások eseteiben követendő eljárás szabályozása tárgyában, 1880. évi augusztus hó 17-én 38547. szám alatt kibocsátott belügyminiszteri rendelet — a mennyiben a jelen szabályok által nem érintetik, — a mezei rendőri kihágási ügyekben is alkalmazandó.

29. §.

Az 1880. évi XXXVII. t.-cz. 42. §-a alapján kihágási ügyekben bírói hatalmat gyakorló közigazgatási tisztviselők számára az általuk megállapítandó pénzbüntetések behajtása és kezelése tárgyában kiadott belügyminiszteri utasítás, a mennyiben a jelen szabályok eltérőleg nem intézkednek, (melléklet az 1880. évi 38547. számú belügyminiszteri körrendelethez) a jelen szabályok alapján megállapítandó pénzbüntetések behajtásánál és kezelésénél is alkalmazást nyer.

XVI.

Szabályrendelet,

a tenyésztésre alkalmas ménlovokról.

1. §.

Közös csordába, vagy szabad legelőre, csak tenyész-mén igazolvánnyal ellátott ménló bocsátható ki.

2. §.

A két és három éves méncsikó közös csordába vagy szabad legelőre általában ki nem bocsátható.

3. §.

A mely tulajdonos (város vagy község) ezen tilalom ellenére ménlovát, vagy mén-csikóját a közös csordába vagy szabad legelőre kibocsátja, 2 frttól 50 frtig terjedő pénzbüntetéssel, felhajthatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntettetik. Ha ezen kihágás a város vagy község részéről követtetik el, a községi előljáró fegyelmi uton büntetendő.

4. §.

Minden község vagy város előljárója köteles az ilyen eltiltott ménlovak vagy méncsikóknak a közös csordába, vagy szabadlegelőre történt kibocsátását a legszigorubban ellenőrizni, az az ellenvétőket az illetékes hatóságnak haladéktalanul bejelenteni.

Ezen kötelemét elmulasztó előljáró az 1879. évi V. t.-cz. értelmében fegyelmi uton büntetendő.

5. §.

A tenyésztésre alkalmas ménlovak tenyész-igazolványokkal az 1873. évi XX. t.-cz. 8. §-a alapján a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi minister által 1873. évi május 9-én 7209 sz. a. kibocsátott körrendelet értelmében a tenyész-mének számbavételére szervezett bizottmányok által, a részükre kibocsátott utasítás szerint fognak ellátatni, és a közigazgatási hatóságok által nyilvántartásba vétetni.

6. §.

Minden tulajdonos (egyes község vagy város) köteles ingyen vagy bizonyos díjért, nyilvános használatra szánt ménlovát ezen bizottságnak megvizsgálás végett bemutatni, ezen kötelezettség alól azon mén-tulajdonos sem mentetik fel, ki ménjét állandóan istállóban és kizárólag saját tenyésztési céljából tartja.

7. §.

Oly esetben, midőn egyes tenyésztő, község vagy város a bizottság esetleg kedvezőtlen határozatát ménje fölött igazságosnak elismerni vonakodik, jogosítva van a megye alispánjától saját költségére felülvizsgálatot kérni, az alispán köteles a lótenyész-bizottság által e célra állandóan kijelölt 5 tag által a felülvizsgálatot a tulajdonos kérelmében kijelölt helyen eszközöltetni.

8. §.

A felülvizsgálat eszközzéseig a bizottsági határozat érvényben áll, a felülvizsgáló bizottság határozata ellen további lépésnek nincs helye.

9. §.

A 7 és 8 szakaszok megsértése, mint kihágás, 2 frttól 30 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, felhajthatlanság esetén 12 órától 3 napig terjedhető elzárással büntetendő.

Mennyiben pedig ezen kihágás a község vagy város részéről követtetik el, az az 1879. évi V. t.-cz. értelmében fegyelmi uton lesz megtorlandó.

10. §.

Jelen szabályrendelet megállapított büntetések kiszabásánál, büntető hatóságkép első sorban a járási szolgabíró, Sz.-Udvarhely rendezett tanácsu városra nézve a rendőrkapitány, másodfokban a megye alispánja, harmadfokban pedig a m. kir. belügyminiszter határoz.

A felelbezési határidők a kihágási törvényben szabályoztatnak.

11. §.

A pénzbüntetésekbe befolyó összegekből állattenyésztés emelése céljából a megyei gazdasági-egylet rendelkezésére bocsáttatnak.

Udvarhelymegye thatósági bizottságának Sz.-Udvarhelytt, 1884. november hó 3-án tartott rendes közgyűléséből.

XVII.

Szabályrendelet,

**a szarvasmarha tenyésztés érdekében tartandó tenyész-
bikák minő- és mennyisége iránt.**

1. §.

A megye minden községe, úgy Székely-Udvarhely rendezett tanácsu város köteles tenyészképes bikát tartani. A tehénállomány maximuma csordában szabad üzés mellett egy bikára 50, kézbőli üzés mellett pedig 80 tehénben állapittatik meg.

2. §.

A tenyészbika legyen eredeti magyar vagy más kitűnő fajú ép-testalkatású, öröklött hiba nélküli és tenyésztésre tökéletesen alkalmas. A nem magyar fajból tartandó bikának megválasztásánál a megállapítandó tenyész kerületi beosztásra tekintet fordítandó.

A honi magyar bikánál $2\frac{1}{2}$ év, nyugatti fajtánál $1\frac{1}{2}$ évesben állapittatik meg.

3. §.

Minden szolgabírói járás főhelyén, úgy Sz.-Udvarhely városban évenként márczius hó elején hivatalos tenyész-bika szemle tartatik, hová kivétel nélkül minden községi és városi bika, valamint egyes tulajdonosok azon tenyész-bikája, melyet a községek akár díj fizetés mellett, akár a nélkül hágatásra használnak, vagy kölcsönöznek, vagy végre a tulajdonos nem kizárólag csak saját tenyésztési céljára akarja használni, egy választmány általi megvizsgálás végett elővezetendő.

4. §.

A thatósági közgyűlés minden szolgabírói járásba külön kiküld egy vizsgáló választmányt 3 évi tartamra, mely áll a szolgabíró elnökölete alatt 2 értelmes tenyésztőből és a járási állatorvosból.

Sz.-Udvarhely városban létező tenyészbikák megvizsgálását az udvarhelyi szolgabírói járásba kiküldött választmány eszközli.

5. §.

Ezen választmány megvizsgálja az elővezetett tenyész-bikákat az iránt, vajjon azok a 2. §-ban kijelölt feltételeknek megfelelnek-e?

Azon bikák, melyek tenyésztésre alkalmasnak találtnak, egy, minden évre külön meghatározandó jeggyel megbélyegeztetnek, ezen jegy nélkül semmiféle bika hágatásra nem alkalmaztathatik.

6. §.

A kiküldött választmány eljárásáról rendes jegyzőkönyvet vezet, határozatát szótöbbséggel hozza. Érvényes határozat hozatalra legalább 3 tag jelenléte szükséges. A választmánynak a bikák minősítése iránt hozott határozatai ellen 8 nap alatt a megye alispánjához, s onnan ugyanazon idő alatt a megyei közigazgatási bizottsághoz lehet folyamodni, hol az ügy felett végleg határozat fog hozatni.

7. §.

A választmány által visszautasított bika, addig míg a fellebbezés el nem láttatik, tenyésztésre használni 2—50 frtig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt nem használható. A kiszabott pénzbüntetés felhajthatlanság esetén 12 órától 5 napig terjedhető elzárásra változtatandó.

8. §.

A községek, ugy Sz.-Udvarhely város kötelesek a hibásnak talált és visszautasított bika helyett 15 nap alatt másikat venni, szintén ha a szemle alkalmával elegendő számú bikájuk nem volna, vagy a más módon támadott hiány 15 nap alatt pótolni.

Az így beszerzett új tenyészbika a 4. §-ban megjelölt választmánynak vizsgálatra 8 nap alatt bemutatandó, s ha alkalmasnak találják, megbélyegeztetik, az ez ellen vétő városi, illetve községi előljárók az 1876. évi 4-ik t.-cz. értelmében fegyelmi úton büntetendők.

9. §.

A járási szolgabíró felelősség terhe alatt hivatva van, ezen szabályrendelet pontos végrehajtása felett ellenőrködni, s annak megsértői ellen hivatalból eljárni.

Az Udvarhely járási szolgabíró köteles a Sz.-Udvarhely városban észlelt hiányt további törvényszerű eljárás végett, a megye alispánjához bejelenteni.

10. §.

Jelen szabályrendelet rendén megállapított pénzbüntetések kiszabásánál büntető hatóságkép kis és nagy községekben első fokban a j. szolgabíró, Sz.-Udvarhely rendezett tanácsu várost illetőleg a Sz.-Udvarhely városi rendőrkapitány, második fokban a megye alispánja, harmadfokulag pedig a m. kir. belügyminister jár el.

A 8. §-ban megjelölt mulasztás esetén követendő eljárást az 1876. évi 4. t.-cz. szabályozza

A pénzbüntetésekbe befolyó összegek által tenyésztés emelése céljából, a megyei gazdasági egyesület rendelkezésére bocsáttatnak.

11. §.

Jelen szabályrendelet 1885. évi január hó 1-én lép életbe.

Udvarhelymegye thatósági bizottságának Sz.-Udvarhelytt, 1884. november 3-án tartott rendes közgyűléséből.

XVIII.

Szabályrendelet,

**a sertés tenyésztés érdekében tartandó tenyész-kanok
minősége és mennyisége iránt.**

1. §.

Minden község, úgy Sz.-Udvarhely város köteles czélszerű tenyésztésre alkalmas sertés-kan tartani. A sertés kocza álmány maximuma csordában szabad üzés mellett egy kanra 60, házi üzetésnél 100 koczában állapittatik meg.

2. §.

A tenyész-kan legyen zsirtermelésre irányzott és az erdélyi részekben legczélszerűbbnek bizonyult, Lovasi, Bagóner, Szunyogféle vagy szerbiai faj sertés és legalább egy éves, tenyésztésre alkalmas.

3. §.

Minden szolgabírói járás területén, kisebb csoportokban, úgy Sz.-Udvarhely városban évenként február havában hivatalos szemle tartandó a tenyész-kanok felett, hová a beosztott községek mindenike köteles a tenyész-kanokat a szolgabíró által kitűzött napon a bizottság előtt leendő bemutatás végett előállítani.

4. §.

Ugyanazon szemlére köteles minden egyes tulajdonos, azon tenyészkan, melyet a községek, illetve Sz.-Udvarhely város, akár díjfizetés mellett, akár a nélkül hágatásra használnak vagy kölcsönöznek, vagy végre, melyet a tulajdonos nem kizárólagosan saját tenyésztési céljára akar használni, előállítani.

5. §.

A tenyész-kan szemlék, Sz.-Udvarhely várost illetőleg ezen város területén, az egyes járásokban azonban több csoportban és szemle-helyeken tartandók meg.

A községeknek ezen szemle helyekhez leendő czélszerű beosztását az egyes községek meghallgatásánál, a járási szolgabírák eszközlik.

6. §.

A thatósági közgyűlés minden szolgabírói járásba külön kiküld egy vizsgáló választmányt 3 évi tartamra, mely áll a szolgabíró elnökle-te alatt 8 értelmes tenyésztőből

A Sz.-Udvarhely városban levő tenyész-kanok vizsgálatát az ud-varhelyi szolgabírói járásba kiküldött választmány eszközli.

7. §.

A választmány megvizsgálja az előállított tenyész-kanokat, vajjon a 2. §-ban megjelölt feltételeknek megfelelnek-e? Azon kanokat egy külön jeggyel megbélyegezteti; ezen jegy nélkül tenyész-kan hágatásra nem alkalmaztathatik.

8. §.

A kiküldött választmány eljárásáról rendes jegyzőkönyvet vezet s határozatait szótöbbséggel hozza.

9. §.

A választmány által visszautasított kan, míg a felebbezés ellát-tatik, hágatásra 2—10 frtig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt nem használható, a kiszabott pénzbüntetés felhajthatlanság esetén 12 órától egy napig terjedhető elzárásra változtatandó.

10. §.

A községek, illetve Sz.-Udvarhely város kötelesek a visszautasi-tott kan helyett 15 nap alatt mást venni, hasonlóan ha a szemle al-kalmával elegendő számu kan nem volna, vagy a más módon támadott hiányt 15 nap alatt pótolni.

11. §.

Az így beszerzett uj kan a 6. §-ban megjelölt választmánynak 8 nap alatt bemutatandó, s ha alkalmasnak találtatik, megbélyegeztetik, az ez ellen vétő községi, illetve városi előjárók az 1876. évi V. t.-cz, értelmében fegyelmi uton büntetendők.

12. §.

A járási szolgabírák felelősség terhe alatt kötelesek ezen szabályrendelet pontos végrehajtása felett őrködni s annak megsértői ellen. elsőtökülág hivatalból eljárni. Az Udvarhely járási szolgabíró köteles a Székely-Udvarhely városban érintett hiányt, további törvényszerű eljárás végett a megye alispánjához haladéék nélkül bejelenteni.

13. §.

A választmánynak a kanok minősítésére vonatkozó határozatai 8 nap alatt a megye alispánjához, s onnan ugyanazon idő alatt a megyei közíg. bizottsághoz felebbezhetők, hol az ügy felett végleg határozat hozatik.

14. §.

A pénzbüntetésekből befolyó összegek az állattenyésztés emelése céljából, a megyei gazdasági egylet rendelkezésére bocsáttatnak.

15. §.

Jelen szabályrendelet rendén megállapított pénzbüntetések kiszabásánál büntető hatóságkép első fokban a kis és nagy községekben a j. szolgabíró, Sz.-Udvarhely városban a rendőrkapitány, másod fokban a megye alispánja, harmad fokban pedig a m. kir. belügyminister határoz, a 11. §-ban megjelölt mulasztás esetén követendő eljárást az 1876. évi V. t.-cz. szabályozza.

16. §.

Jelen szabályrendelet 1885. évi január hó 1-ső napján lép életbe.

Udvarhelymegye törvényhatósági bizottságának Sz.-Udvarhelytt, 1884. november 3-án tartott rendes közgyűléséből.

XIX.

Udvarhelymegye bizottságának ügyrendtartási szabályai.

I. FEJEZET.

A bizottsági gyűlések idejéről és összehívásáról.

1. §. Rendes bizottsági gyűlések évenként kétszer tartatnak és pedig május és november havak 6-ik napjain, mennyiben pedig az irt napok ünnepnapokra esnének, a legközelebb következő köznapokon.

2. §. Rendkívüli gyűlések mindannyiszor hívhatók össze, valahányszor köz- avagy magán sürgős és fontos ügyek igénylik.

3. §. A gyűlések összehívása a főispán, esetleg az alispán jogkörébe tartozik. Az alispán a közgyűlés határnapját és a felveendő tárgyak sorozatát a gyűlés előtt legalább 10 nappal közzétenni köteles.

4. §. Rendkívüli közgyűléseken a kérdéstételek kivételével kizárólag azon tárgyak vétethetnek tanácskozás alá, melyeknek elintézése végett a gyűlés összehívott.

II. FEJEZET.

Az elnöklés és jegyzőkönyv vezetésről.

5. §. A gyűlés elnöke a főispán, akadályoztatása vagy a főispáni szék üres volta esetében az alispán.

6. §. Az elnök nyitja meg, vezeti és zárja be az üléseket, ügyel a rend fentartására, enged szólást a tagoknak, teszi fel a szavazás alá bocsátandó kérdést és mondja ki a határozatot.

Szavazásra a kérdés mindig akkép teendő fel, hogy arra igennel vagy nemmel lehessen szavazni.

7. §. A bizottsági gyűlések jegyzőkönyvét a főjegyző, akadályoztatása esetében az aljegyzők vezetik.

A jegyzőkönyvekbe kizárólag azon tárgyak vétethetnek fel, melyekben határozat keletkezik.

8. §. A jegyzőkönyvek hitelesítése rendszerint ugyanazon vagy a következő napi ülésen eszközöltetik.

A hitelesítés egy e végre kirendelendő bizottság által is történhetik, ez esetben azonban a hitelesítés megtörténte és ideje a jegyzőkönyvben mindig feljegyeztetik.

III. FEJEZET.

A n a p i r e n d r ől.

9. §. A napirend első tárgyát az elnöki megnyitó-beszéd képezi.

10. §. Az elnöki megnyitó-beszéd után az arra kötelezett tisztviselők jelentései következnek, melyek egész terjedelmükben felvételnek a jegyzőkönyvbe.

11. §. A tisztviselők jelentéseinek bevégeztével minden bizottsági tagnak jogában áll a közigazgatás vezetőjéhez kérdést intézni, melyre a közigazgatás vezetője azonnal vagy a közelebbi gyűlésen felelni tartozik.

Ha a kérdés írásban adatott be, interpellationak tekintetik; ellenben szóval intézett kérdések sem tanácskozás, sem határozathozatal tárgyát nem képezik.

12. §. Interpellatiohoz a kérdésttevőn és a közigazgatás vezetőjén kívül senki sem szólhat hozzá, a felelet megadása után még egyszer a kérdésttevő felszólalhat azért, hogy az adott feleleten való meg, vagy meg nem nyugvásának indokolt kifejezést adjon, melyre a közigazgatás vezetője is megteheti észrevételeit.

13. §. Ha az interpelláló az adott felelettel meg nem elégednék; a közgyűlés minden vitatkozás kizárásával annak tudomásul vételét vagy 24 óra közbejöttével tárgyalás végett napirendre kitűzését szavazással dönti el,

14. §. Ha az adott feleletet a közgyűlés tudomásul vette, interpellálónak joga van ezen határozat ellen felfolyamodással élni.

15. §. A kérdéstételek befejeztetvén, felolvastatik a gyűlés tartamára az alispán által szerkesztett tárgysorozat, s egyszersmind az elnök által bemutattnak azon ügydarabok, melyek a bizottsághoz a sorozat összeállítása után érkeztek, megjelölésével annak, hogy a főjegyzői irodában 24 óráig közmegtekinthetés végett ki voltak-e téve vagy nem?

A főjegyzői irodában 24 óráig kitéve volt ügydarabok a bizottság által megállapítandó sorozatban azonnal tárgyalás alá vétethetnek, a többiek pedig a 24 órai kitételre való tekintettel, a mennyiben sürgősöknek nem nyilvánítatnak, a bemutatás sora szerint napirendre tüzetnek.

16. §. A tárgysorozat minden egyes esetben az ügyiratok sürgösségére és az intézkedő és megkereső hatóságok és tisztviselők hivatali fokozatára való tekintettel akkép állittatik össze, hogy a sorozatban legelől a törvények és felsőbb rendeletek, a hatósági pótadók kivetését tárgyzó, a fegyelmi és más sürgős természetű ügyek foglaltassanak, ezek után pedig a hatósági intézkedések és megkeresések a hatóságok fokozata s az érkezés időpontjai szerint következnek egymásután.

IV. FEJEZET.

Az indítványok- és határozati javaslatokról.

17. §. Indítványokat a bizottsági tagok az ülések folyama alatt bármikor tehetnek.

18. §. Önálló indítványok azonban az elnök által csak akkor fogadhatók el, ha írásban szövegezve és legalább egy bizottsági tag által aláírva vannak.

19. §. Önálló indítványok a benyújtáskor azonnal felolvastatnak a főjegyzői irodában 24 órai kitételre való tekintettel, napirendre tüzetnek és érdemleges tárgyalás alá vétetnek.

Hogy mely indítványok tekintessenek önállóknak, azt a bizottság esetről-esetre szavazással határozza el.

20. §. Elvetett indítványok ugyanazon ülészak tartama alatt többé nem ujíttathatnak meg.

21. §. Ezen fejezetben részletezett szabályok alól kivételnek az ülések elnapolását vagy felfüggesztését és a széksértési kereseteket tárgyzó indítványok, melyek szóval is előterjesztethetnek, s a napirenden levő ügy tárgyalásának megszakításával azonnal elintézendők.

V. FEJEZET.

A tanácskozási rendről.

22. §. A szólni kívánó köteles magát az elnöknél vagy az e végre megbízott jegyzőnél előlegesen feljegyeztetni és csak akkor szólhat, midőn arra a feljegyzés sora szerint az elnök vagy jegyző által felhivatik.

23. §. Valamely tárgyhöz csak akkor lehet szólni, ha az elnök által tanácskozás tárgyául kitűzetett.

24. §. Ugyanazon tárgyhöz egy tag kétszer szólhat, az indítványozónak azonban joga van utoljára indítványa támogatása vagy módosítása végett még egyszer szót emelni.

25. §. Ezen szabály alól kivételnek van helye az alispán, illetőleg helyettesére nézve, kinek nyilatkozata bármikor s így kétszernél többször, soron kívül és az indítványozó zárbeszéde után is meghallgandó.

26. §. Az elnök a tanácskozás folyama alatt mindenkor szólhat, még a szóló előadásának félbeszakításával is, a mennyiben felszólalása a tanácskozási rend, a gyűlés és bizottsági tagok méltóságának megóvása tekintetéből történik.

Bármikor kérhetnek szót továbbá azok:

- a) kik a napirendhez szólni,
- b) kik személyes kérdésben válaszolin,
- c) kik a tanácskozási szabályokra hivatkozni és
- d) kik indítványukat visszavenni akarják.

27. §. Írott beszédet olvasni nem szabad.

28. §. Ha szólásra senki sincs feljegyezve, az elnök a tárgyalást befejezettnek nyilvánítja és a kérdést felteszi.

29. §. A kérdés feltevéséhez minden tagnak jogában áll egyszer szólni s ha e tekintetben véleménykülönbség merülne fel, a kérdés alakzatát a bizottság szavazással határozza el.

VI. FEJEZET.

A szavazásról.

30. §. A határozatok rendesen a szőlők többsége szerint mondatnak ki, ha pedig a szőlők száma szerint a többség ki nem vehető, annak constatalása az elnök hatásköréhez tartozik.

31. §. Tíz jelenlevő tag írásban nyilvánított kívánatára névszerinti szavazásnak van helye.

A névszerinti szavazást az elnök a jegyzők közreműködésével viszi keresztül.

32. §. A névszerinti szavazás a névsornak egymásután kétszer leendő felolvasása s a szavazók nevei és szavazatának sorszám szerint két egyenlő példányban vezetendő jegyzékbe írása által eszközöltetik.

33. §. Azon bizottsági tag, ki nevének második felolvasásakor sincs jelen vagy nem szavaz, jogát később nem érvényesítheti.

34. §. A következő kérdések:

a) van-e helye fegyelmi eljárásnak?

b) van-e helye felfüggesztésnek? kivétel nélkül titkos szavazás útján döntendők el.

35. §. A titkos szavazást a jegyzők közreműködésével hasonlóképen az elnök viszi keresztül.

36. §. A titkos szavazás a névsornak egymásután kétszer leendő felolvasása s a szavazók neveinek a folyószámok szerint két egyenlő példányban vezetett névjegyzékbe való feljegyzése s a szavazó-jegynek az elnök által a szavazási szekrénybe leendő behelyezésével történik.

37. §. Azon bizottsági tag, ki nevének második olvasásakor sincs jelen vagy nem szavaz, jogát később szintén nem érvényesítheti.

38. §. Szavazás befejeztével a szavazási szekrény az elnök által felnyitvatván, a szavazatlapok az ülésben felbontatnak, a szavazatok a két példányban vezetendő szabályszerű jegyzékbe beiratnak s az eredmény az elnök által a bizottsági ülésben kihirdettetik.

39. §. A tiszttviselők választása előleges írásbeli jelentkezés és kijelölés után, rendszerint felkiáltás által eszközöltetik:

Ha azonban 20 jelenlevő tag írásban névszerinti szavazást kér, az mindig elrendelendő.

40. §. Tiszttviselők választásánál, ha a névszerinti szavazás folyamában csak egy jelölt marad, a további szavazás beszüntetésével a kiküldött bizottság erről jelentést tesz és a közgyűlés az egyedül maradt jelöltet megválasztott tiszttviselőnek kijelenti.

41. §. Szavazás közben beszédet tartani vagy a szavazatot indokolni nem lehet.

42. §. A közgyűlésben résztvevő szavazatra jogosult tagok károsítások esetében egyetemleges felelősséggel tartozván, azon tag, a ki valamely határozat ellen szavazott, a mennyiben a szavazás nem névszerint történt, követelheti, hogy ezen körülmény a jegyzőkönyvbe azon ponttal kapcsolatosan feljegyeztessék.

VII. FEJEZET.

A tanácskozás méltósága és a bizottság tagjai ellen elkövetett sértésekről.

43. §. A bizottsági tárgyalások alkalmával minden bizottsági tag köteles magát szigoruan a tárgyhoz tartani.

44. §. Az elnöknek kötelessége a tárgytól eltérő szónokot a tárgynál-maradásra figyelmeztetni s ha ismételt figyelmeztetés nem vezetne célhoz, tőle az ügy tárgyalása alkalmára a szót megvonni.

45. §. Ha valamelyik bizottsági tag olyan kifejezésekkel él, melyek a tanácskozás méltósága vagy a bizottság egyes tagjai ellen sértést foglalnak magukban, az elnöknek kötelessége szavainak haladéknélkül leendő visszavonására vagy a mennyiben kétértelműek volnának, azoknak megmagyarázására hívni fel a szót.

46. §. Ha a szóló szavainak azonnali visszavonását megtagadja, vagy azoknak oly magyarázatot ad, mely az elnök vélekedése szerint nem kielégítő, általa a tisztiügyész nyilatkozattételre szólíttatik fel az iránt: vajjon a kérdéses kifejezésekben foglaltatik-e sértés a tanácskozás méltósága és a bizottság tagjai ellen vagy nem?

A tisztiügyészi nyilatkozat alapján a kérdés az ügy félbeszakításával, azonnal tanácskozás alá vétetik s szavazással döntetik el.

Ha a bizottság többsége a kifejezésekben sértést lát, az elnök a határozat kijelentésével egyidejűleg a tisztiügyészt az 1870. évi XLII. t.-cz. 50. §-ában szabályozott [pénzbírság fokozatának megállapítása tekintetéből indítványtételre hívja fel.

A pénzbírság kiszabásának kérdése a tisztiügyész indítványa alapján hasonlólag tanácskozás tárgyává tétetvén, annak mennyisége felett a bizottság minden felebbezés kizárásával szavazással határoz.

47. §. A széksértési keresetek folytán bejövő pénzek a törvényhatóság kórház alapja gyarapítására fordíttatnak.

A közgyűlés határozatából:

Dr. Török Albert,
alispán.

Kénosy Béla,
főjegyző.

T A R T A L O M.

I. A bizottsági választói kerületek alakítása	Lap. 1.
II. Udvarhelymegye törvényhatóságának országgyűlési képviselő választó- kerületekre való beosztása	7.
III. Udvarhelymegye közönségének szolgabírói járásokra osztása . . .	12.
IV. Az udvarhelymegyei tisztikar, a segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzet létszáma és fizetése mennyisége	18.
V. A tisztikar, a segéd-, kezelő- és szolga-személyzet hatásköre és a munka beosztása és a napidíjak fokozata	21.
VI. Udvarhelymegye árvaszékének szervezése	45.
VII. Az 1883. XV. t.-cz. alapján igénybe vehető megyei pótdadó kive- tése, behajtása és kezelése	56.
VIII. Az árvai vagyonnak tűzkár elleni biztosítása	58.
IX. Udvarhelymegye területén ifjusági és népkönyvtárak szervezése és gyarapítása	63.
X. A kihágások	65.
XI. A halászási jog gyakorlását illetőleg Udvarhelymegye törvényható- sága területén	79.
XII. Az 1876. évi XV-ik törvénycikk 57. §. a) pontja	85.
XIII. A megyei tisztviselők, segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzetnek fi- zetési előlegben való részesítése	86.
XIV. A korcsmai hitel tárgyában	87.
XV. A mezei hites rendőrszemélyzetről és a mezei rendőri kihágások- ról az erdélyi részek és a polgárosított magyar határőrvidék területén	88.
XVI. A tenyésztésre alkalmas ménlovak	95.
XVII. A szarvasmarha tenyésztés érdekében tartandó tenyészbikák minő- és mennyisége	98.
XVIII. A sertésenyésztés érdekében tartandó tenyészkánok minő és mennyisége	101.
XIX. Udvarhelymegye bizottságának ügyrendtartási szabályai . . .	104.

